

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
18.03.2026

Зеленодольск
шәһәре

КАРАР
№ 928

Зеленодольск муниципаль районы яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү шартлары турындагы нигезләмәләрне раслау хакында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасының яшьләр сәясәте буенча дәүләт оешмалары хезмәткәрләренең хезмәт өчен түләү шартлары турында» 2018 елның 14 августындагы 665 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында» 2024 елның 22 сентябрдәге 720 номерлы карарын үтәү йөзеннән, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Түбәндәгеләрне расларга:

1.1. «Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү шартлары турында» нигезләмәне, 1 нче кушымтада каралганча;

1.2. «Зеленодольск муниципаль районы яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләре, житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфалары һөнәри квалификация төркемнәренә керә торган хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү шартлары турында» нигезләмәне, 2 нче кушымтада каралганча.

2. Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының түбәндәге карарлары үз көчен югалткан дип танырга:

- «Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү шартлары турындагы нигезләмәләрне раслау хакында» 2024 елның 22 июлдәге 1921 номерлы;

- «Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының 2024 елның 22 июлдәге 1921 номерлы карары белән расланган Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәте буенча муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү шартлары турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2025 елның 07 мартындагы 598 номерлы;

- «Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының «Зеленодольск муниципаль районы яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү шартлары турында нигезләмәләрне раслау хакында» 2024 елның 22 июлдәге 1921 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» 2025 елның 11 декабрдәге 3451 номерлы.

3. Учреждение житәкчеләренә үз локаль актларын әлеге карарга туры китерергә.

4. Әлеге карарның гамәлдә булуын 2026 елның 01 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә жәелдерергә.

5. Әлеге карарны Зеленодольск муниципаль район Советы аппаратының жәмәгәтчелек, массакуләм мәгълүмат чаралары белән элемтә буенча бүлегенә Интернет челтәренең Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләр составындагы Зеленодольск муниципаль районы рәсми порталында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) урнаштырырга.

6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Житәкче вазифаларын башкаручы

А.В. Старостин

Зеленодольск муниципаль районы
Башкарма комитетының
2026 елның 18 мартындагы
928 номерлы карарына
1 нче кушымта

ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ ЯШЬЛӘР СӘЯСӘТЕ МУНИЦИПАЛЬ ОЕШМАЛАРЫ ХЕЗМӘТКӨРЛӘРЕНЕҢ ХЕЗМӘТЕ ӨЧЕН ТҮЛӘУ ШАРТЛАРЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Зеленодольск районының муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең (алга таба - яшьләр сәясәте оешмалары) окладларын формалаштыру тәртибен, компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түләүләр шартларын һәм күләмен, шулай ук аларны билгеләү критерийларын тәгаенлый.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

хезмәт өчен түләү системасы - хезмәткәрләргә хезмәт өчен түләүнең федераль законнар һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары нигезендә билгеләнгән база (вазыйфаи) окладлары күләмнәрен, шулай ук компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түләүләр шартларын һәм күләмнәрен билгели торган нормалар җыелмасы;

база оклады - муниципаль оешмалары хезмәткәренә тиешле һөнәри квалификация төркеменә керүче эшче һөнәре буенча яки җитәкче, белгеч, техник башкаручы вазыйфасы буенча һөнәри эшчәнлек гәмәлгә ашыручы хезмәткәрләренең оклады, компенсация һәм стимуллаштыру түләүләрен исәпкә алмыйча;

вазыйфаи оклад - компенсация һәм стимуллаштыру түләүләрен исәпкә алмыйча, бер календарь ай өчен билгеле бер катлаулылыктагы хезмәт (вазыйфаи) бурычларын асылда эшләнгән вакытта башкарган өчен хезмәткәрләргә хезмәт өчен түләүнең беркетелгән күләме;

эш хакы (хезмәткәрнең хезмәте өчен түләү) - хезмәткәрнең квалификациясенә, башкарыла торган эшнең катлаулылыгына, күләменә, сыйфатына һәм шартларына, компенсация һәм стимуллаштыру түләүләрен дә кертеп, хезмәте өчен түләү;

компенсация характерындагы түләүләр – компенсация характерындагы өстәмә түләүләр һәм өстәп түләүләр, шул исәптән нормаль булмаган шартларда эшлэгән эш өчен компенсация характерындагы башка түләүләр;

стимуллаштыру характерындагы түләүләр - стимуллаштыру характерындагы өстәмә түләүләр һәм өстәп түләүләр, премияләр һәм башка бүләкләү рәвешендәге түләүләр;

1.3. Яшьләр сәясәте оешмаларының физик культура һәм спорт хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренең, мәгариф хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре

хезмәткәрләренең, медицина һәм фармацевтика хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренең, мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренең, (алга таба – физик культура хезмәткәрләре, мәгариф хезмәткәрләре, медицина хезмәткәрләре, мәдәният хезмәткәрләре) эш хакы (хезмәте өчен түләү) түбәндәгеләрдән чыгып билгеләнә:

вазыйфаи окладынан;

стимуллаштыру характерындагы түләүләрдән;

компенсация характерындагы түләүләрдән.

1.4. Яшьләр сәясәте оешмасы хезмәткәренең профиль буенча эш стажы артуга, белем алуга яисә белем турындагы документлар торгызылуга, квалификация категориясе бирелүгә, мактаулы исем бирелүгә, тармакның аерымлык билгеләре белән бүләкләнүгә бәйле рәвештә, еллык яисә башка ялда булу чорында, аның вакытлыча эшкә сәләтсезлеге чорында, шулай ук аның уртача хезмәт хакы сакланып калган башка чорларда хезмәткә түләү күләме үзгәрүгә хокук барлыкка килгәндә, аның хезмәте өчен түләү күләме күрсәтелгән чорлар тәмамланганнан соң үзгәртелә.

1.5. Яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләре:

белем алу һәм эш стажы турындагы документларны (билгеле бер вазыйфада белгечлек буенча эшләүне) һәм хезмәткәрләренең вазифаи оклад күләме билгеләнә торган башка нигезләренә тикшерәләр;

ел саен яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренә тарификация исемлекләрен төзиләр һәм раслыйлар;

яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең эш хакы күләмен вакытында һәм дәрәс билгеләү өчен җаваплы.

II. Яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең база окладларын билгеләү

2.1. Яшьләр сәясәте оешмаларының физик культура хезмәткәрләренең база окладлары түбәндәге күләмнәрдә билгеләнә:

Квалификация дәрәжәсе	Вазыйфа атамасы	Айлык база оклады күләме, сум
Икенче дәрәжәдәге физик культура һәм спорт хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме		
Икенче квалификация дәрәжәсе	Хореограф	26 610

2.2. Яшьләр сәясәте оешмалары мәгариф хезмәткәрләренең база окладлары түбәндәге күләмнәрдә билгеләнә:

Квалификация дәрәжәсе	Вазыйфа атамасы	Айлык база оклады күләме, сум
1	2	3
Беренче дәрәжә уку-укыту буенча ярдәмче персоналның һөнәри квалификация төркеме		
Беренче квалификация дәрәжәсе	Уку-укыту эшләре бүлеген секретаре	25 960
Икенче дәрәжә уку-укыту буенча ярдәмче персоналның һөнәри квалификация төркеме		
Беренче квалификация дәрәжәсе	Режим буенча кизү торучы	26 090
	Кече тәрбияче	
Педагогик хезмәткәрләр вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме		
Беренче квалификация дәрәжәсе	Хезмәт буенча инструктор	27 390
	Физик культура буенча инструктор	
	Музыка буенча житәкче	
Икенче квалификация дәрәжәсе	Концертмейстер	27 500
	Өстәмә белем бирү педагогы	
	Педагог-оештыручы	
	Социаль педагог	
	Тренер-укытучы	
	Инструктор-методист	
Өченче квалификация дәрәжәсе	Методист	27 650
	Өлкән инструктор-методист	
	Тәрбияче	
	Өлкән тренер-укытучы	
	Педагог-психолог	
Дүртенче квалификация дәрәжәсе	Өлкән методист	27 780
	Укытучы-логопед (логопед)	
	Өлкән тәрбияче	

Структур бүлекчә житәкчеләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме		
Беренче квалификация дәрәжәсе	Балаларга өстәмә белем бирүнең уку-укыту программасын гамәлгә ашыручы кабинет, лаборатория, бүлек, бүлекчә, сектор, укыту-консультация пункты, укыту (укыту-житештерү) остаханәсе структур бүлекчә мөдире (начальнигы) һәм башка структур бүлекчәләр мөдире (башлыгы)	27 830
Икенче квалификация дәрәжәсе	Балаларга белем бирү программасын һәм өстәмә белем бирүнең уку-укыту программасын гамәлгә ашыручы аерымланган структур бүлекчә мөдире (башлыгы)	27 890

«Яшьләр белән эшләү буенча белгеч» һәм «яшьләр белән социаль эшләү буенча белгеч» вазыйфаларын башкарган хезмәткәрләрнең база оклады 27 500 сум тәшкил итә.

2.3. Яшьләр сәясәте оешмаларының медицина хезмәткәрләре база окладлары түбәндәге күләмнәрдә билгеләнә:

Квалификация дәрәжәсе	Вазыйфа атамасы	Айлык база оклады күләме, сум
"Урта медицина һәм фармацевтика персоналы" һөнәри квалификация төркеме		
Икенче квалификация дәрәжәсе	Диета буенча шәфкать туташы (диета буенча медбрат)	27 210
Өченче квалификация дәрәжәсе	Шәфкать туташы (медбрат)	27 760
	Массаж буенча шәфкать туташы (массаж буенча медбрат)	
"Табиблар һәм провизорлар" һөнәри квалификация төркеме		
Икенче квалификация дәрәжәсе	Табиб-белгечләр (өченче һәм дүртенче квалификация дәрәжәләренә кертелгән табиб-белгечләрдән тыш)	32 090

Яшьләр сәясәте оешмаларында медицина хезмәткәрләре өчен база окладына карата тармак өстенлеге коэффициенты кулланыла. Тармак өстенлеге коэффициенты күләме 1,1 тәшкил итә.

Өлеге коэффициентны база окладына карата куллану яңа база оклады барлыкка китерә һәм компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түләүләр исәпләнгәндә исәпкә алына.

2.4. Яшьләр сәясәте оешмалары мәдәният хезмәткәрләренең база окладлары түбәндәге күләмнәрдә билгеләнә:

Вазыйфа атамасы	Айлык база оклады күләме, сум
1	2
"Техник башкаручылар һәм ярдәмче состав артистлары вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме	
Билетлар тикшерүче (контролер)	26 900
"Урта звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме	
Аккомпаниатор	27 450
Костюмер мөдире	
Мәдәни чараларны оештыручы	
Түгәрәк, һәвәскәрләр берләшмәсе, кызыксыну буенча клуб җитәкчесе	
"Өйдәп баручы звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме квалификация төркеме	
Аккомпаниатор-концертмейстер	28 000
Тавыш операторы	
Кинооператор	
Китапханә, музей һәм башка шундый ук учреждениеләр һәм оешмалар мөхәррире	
Клуб эше методикасы буенча белгеч	
Ут буенча рәссам	
Рәссам-декоратор	
Рәссам-бизәүче	
Рәссам-фотограф	

"Мәдәният, сәнгать һәм кинематография учреждениеләренең җитәкче составы вазыйфалары" профессиональ квалификация төркеме	
Мәдәният йорты (сарае), мәдәният һәм ял паркы, халык ижаты фәнни-методик үзәге, халык ижаты йорты, халык мәдәнияте (мәдәният һәм ял) үзәге һәм башка шундый ук учреждение һәм оешмалар бүлгеге (секторы) мөдире	29 320
Тавыш режиссеры	
Режиссер-куючы	
Режиссер (дирижер, балетмейстер, хормейстер)	
Массакуләм тамашалар режиссеры	
Сәнгать җитәкчесе	

Яшьләр сәясәте оешмалары мәдәният хезмәткәрләре өчен тармакның база окладына өстенлек коэффициенты кулланыла.

Тармакның өстенлегә коэффициенты күләме түбәндәгечә:

«Ярдәмче состав техник башкаручылары һәм артистлары вазыйфалары» һөнәри квалификация төркеме буенча - 1,05;

«Урта звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары» һәм «Әйдәп баручы звеноның мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары» һөнәри квалификация төркемнәре буенча-1,12;

"Мәдәният, сәнгать һәм кинематография учреждениеләренең җитәкче составы вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме буенча - 1,25.

Өлгә коэффициентларны база окладына куллану яңа база оклады барлыкка китерә һәм компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түләүләр исәпләнгәндә исәпкә алына.

III. Яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең база оклады өчен сәгать нормасы

3.1. Яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең эш вакыты озынлыгы Россия Федерациясенең Хезмәт [кодексы](#) һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

IV. Яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең вазыйфаи окладларын формалаштыру тәртибе

4.1. Яшьләр сәясәте оешмалары физик культура хезмәткәрләренең, мәгариф хезмәткәрләренең, медицина хезмәткәрләренең һәм мәдәният хезмәткәрләренең

вазыйфаи оклады (O_d) түбөндөгө формула буенча исәпләнә:

$$O_d = O_b \times H_n,$$

биредә:

O_b - әлеге Нигезләмәнең II бүлгеге нигезендә кабул ителә торган яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең база оклады күләме;

H_n - әлеге вазыйфа буенча эш күләме нигезендә база оклады өчен сәгатьләр нормасы.

V. Стимуллаштыру характерындагы түлүүләр

5.1. Стимуллаштыру характерындагы түлүүләргә хезмәткәрне сыйфатлы хезмәт нәтижәләрен стимуллаштыруга, шулай ук башкарылган эш өчен бүләкләүгә юнәлдерелгән түлүүләр керә.

5.2. Стимуллаштыру характерындагы түлүүләр түбөндөгеләрне үз эченә ала:

-квалификация категориясе өчен түлүүләр;

профиль буенча эш стажы өчен түлүүләр;

мактаулы исемнәр, спорт исемнәре булган өчен түлүүләр;

хезмәт киеренкелеге өчен түлүүләр;

премия һәм башка бүләкләү рәвешендәге түлүүләр;

башкарылган эшләрнең сыйфаты өчен түлүүләр;

авыл жирлегендә эшлэгән өчен түләү.

5.3. "Яшьләр белән эшләү буенча белгеч" һәм "яшьләр белән социаль эш буенча белгеч" вазыйфаларын башкаручы хезмәткәрләргә стимуллаштыру характерындагы түлүүләр яшьләр сәясәте оешмалары мөгариф хезмәткәрләренең икенче квалификация дәрәжәсендәге педагогик хезмәткәрләре вазыйфалары өчен түләү белән тиңләштерелә.

5.4. . "Труппа мөдире", "вокал буенча репетитор", "балет буенча репетитор", "вокал буенча артист (солист)", "балет артисты", "оркестр артисты", "хор артисты", "драма артисты", "симфоник, камера, эстрада-симфоник, тынлы оркестр, халык уен кораллары оркестры артисты", "жыр һәм бию ансамбле оркестры артисты", "эстрада оркестры (ансамбле) артисты", "жыр һәм бию ансамбле, бию коллективы балет артисты", "жыр һәм бию ансамбле, хор коллективы хор артисты", " концертларда башкаручы артистлар (барлык жанрлар) - ярдәмче составтагы концертларда башкаручы артистлардан тыш" вазыйфаларын биләүче хезмәткәрләргә стимуллаштыру характерындагы түлүүләр яшьләр сәясәте оешмалары мәдәнияте хезмәткәрләренең әйдәп баручы звенодагы мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары өчен түлүүләр белән тиңләштерелә.

5.5. "Баш дирижер", "баш режиссер", "әдәби-драматургия өлеше житәкчесе", "музыкаль бүлек мөдире" вазифаларын башкаручы хезмәткәрләргә стимуллаштыру

характерындагы түлөлөр яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренәң мәдәният, сәнгать һәм кинематография учреждениеләренәң житәкче составы хезмәткәрләре вазыйфалары өчен түлөләргә тиңләштерелә

5.6. Яшьләр сәясәте оешмаларының физик культура хезмәткәрләренә стимуллаштыру характерындагы түлөләр күләме һәм тәртибе.

5.6.1. Квалификация категориясе өчен түлөләр (B_{kk}) физик культура хезмәткәрләренә квалификация категорияләренәң гамәлдә булу срогы чикләрендә гамәлдәге квалификация категориясе булганда бирелә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{kk} = O_d \times \frac{D_{kk}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының физик культура хезмәткәрләренәң вазыйфаи оклады;

D_{kk} – 1 нче таблицада китерелгән квалификация категориясе өчен өстәмә түлөү күләме.

1 нче таблица

Физик культура хезмәткәрләренә квалификация категориясе өчен өстәмә түлөү күләмнәре

Квалификация дәрәжәсе	Квалификация категориясе	Өстәмә түлөләр күләме, процент
Икенче дәрәжә физик культура һәм спорт хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме		
Икенче	беренче квалификация категориясе	6,0
	югары квалификация категориясе	8,5

Квалификация категориясе өчен түлөләрне билгеләү (үзгәртү) тиешле аттестация комиссиясе тарафыннан уңай карар кабул ителгән көннән башкарыла.

5.6.2. Профиль буенча эш стажы өчен түлөләр (B_s) профиль буенча эш озынлыгына карап билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_s = O_d \times \frac{D_s}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының физик культура хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_s – 2 нче таблицада китерелгән профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләү күләме.

2 нче таблица

Профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләүләр күләме

Һөнәри квалификация төркеменә исем һәм һөнәри стандартлар буенча вазыйфаларның исеме	Квалификация дәрәжәсе	Стаж буенча төркем	Өстәмә түләүләр күләме, процент
Икенче дәрәжә физик культура хезмәткәрләре вазыйфалары (2 нче төркем)	икенче	2 елдан 5 елга кадәр	2,5
		5 елдан 10 елга кадәр	3,5
		10 елдан 15 елга кадәр	4,5
		15 елдан артык	5,5

Эш стажы үзгәргәндә профиль буенча эш стажы өчен түләүләр күләме, әгәр стажны раслый торган документлар оешмада булса, профиль буенча эш стажы өчен түләүләр күләмен арттыру хокукын бирә торган стаж тулган көннән алып, яисә стажны раслый торган кирәкле документ тапшырылган көннән алып билгеләнә (үзгәртелә).

5.6.3. B_{pz} Мактаулы исемнәр, спорт исемнәре булган өчен түләүләр физик культура хезмәткәрләренә бирелә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{pz} = O_d \times \frac{D_{pz}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының физик культура хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_{pz} - мактаулы исемнәр, спорт исемнәре булу өчен өстәмә түләүләр күләме.

Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы автоном республикаларның мактаулы

исемнәре булган өчен өстәмә түләүнең күләме 6 процент тәшкил итә.

Россия Федерациясенең мактаулы исемнәре, спорт исемнәре, Советлар Социалистик Республикалары Союзының мактаулы исемнәре, спорт исемнәре, Советлар Социалистик Республикалары Союзы составында союздаш республикаларның мактаулы исемнәре булган өчен өстәмә түләүнең күләме 6 процент тәшкил итә.

Физик культура хезмәткәрләренә тиешле түләүләр бирү өчен нигез булып торган мактаулы исемнәр, спорт исемнәре [исемлеге](#) әлеге Нигезләмәгә кушымтаның 1 нче таблицасында китерелгән.

Мактаулы исемнәр, спорт исемнәре булган өчен түләүләр күләме мактаулы исем, спорт исеме бирелгән көннән билгеләнә. Ике һәм аннан да күбрәк мактаулы исем, ике һәм аннан күбрәк спорт исеме булган хезмәткәрләргә, аларның булуы өчен түләү, хезмәткәр сайлап алган бер нигез буенча билгеләнә.

5.6.4. Хезмәт киеренкелеге өчен түләүләр (B_{it}) физик культура хезмәткәрләренә билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{it} = O_d \times \frac{D_{it}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының физик культура хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_{it} - дәүләт бүләкләре, спорт исемнәре булган өчен өстәмә түләү күләме.

5.7. Яшьләр сәясәте оешмаларының мәгариф хезмәткәрләренә стимуллаштыру характерындагы түләүләр күләме һәм тәртибе.

5.7.1. Квалификация категориясе өчен түләүләр (B_{kk}) мәгариф хезмәткәрләренә квалификация категориясе гамәлдә булу срогы чикләрендә гамәлдә булган квалификация категориясе булганда бирелә һәм түбәндәге формула буенча исәпләп чыгарыла:

$$B_{kk} = O_d \times \frac{D_{kk}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мәгариф хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_{kk} – 3 нче таблицада китерелгән квалификация категориясе өчен өстәмә түләү күләме.

Мәгариф хезмәткәрләренә квалификация категориясе өчен өстәмә түләү күләме

Квалификация дәрәжәсе	Квалификация категориясе	Өстәмә түләүләр күләме, процент
1	2	3
Педагогик хезмәткәрләр вазыйфалары һөнәри квалификация төркеме		
Беренче	беренче квалификация категориясе	6,0
	югары квалификация категориясе	7,5
Икенче	беренче квалификация категориясе	7,5
	югары квалификация категориясе	10,0
Өченче	беренче квалификация категориясе	8,5
	югары квалификация категориясе	12,5
Дүртенче	беренче квалификация категориясе	10,0
	югары квалификация категориясе	15,0
Структур бүлекчә житәкчеләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме		
Беренче	беренче квалификация категориясе	10,0
	югары квалификация категориясе	15,0
Икенче	беренче квалификация категориясе	10,0
	югары квалификация категориясе	15,0

Квалификация категориясе өчен түләүләренә билгеләү (үзгәртү) тиешле аттестация комиссиясе тарафыннан уңай карар кабул ителгән көннән башкарыла.

5.7.2. Профиль буенча эш стажы өчен түләүләр (B_s) һөнәри квалификация төркемнәре һәм квалификация дәрәжәләре буенча профиль буенча эш озынлыгына карап билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_s = O_d \times \frac{D_s}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мөғариф хезмәткәрләренең вазыйфаи оклады;

D_s – 4 нче таблицада китерелгән профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләү күләме.

4 нче таблица

Профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләүләр күләме

Һөнәри квалификация төркеме исеме	Квалификация дәрәжәсе	Стаж буенча төркем	Өстәмә түләүләр күләме, процент
Педагогик хезмәткәрләр вазыйфалары	беренче дүртенче	2 елдан 6 елга кадәр	3,0
		6 елдан 10 елга кадәр	4,5
		10 елдан 15 елга кадәр	5,5
		15 елдан артык	6,5
Структур бүлекчәләренең җитәкче вазыйфалары	беренче – икенче	2 елдан 6 елга кадәр	3,0
		6 елдан 10 елга кадәр	4,5
		10 елдан 15 елга кадәр	5,5
		15 елдан артык	6,5

Эш стажы үзгәргәндә профиль буенча эш стажы өчен түләү күләмен билгеләү (үзгәртү), стажны раслаучы документлар учреждениедә булса, эш стажы өчен түләүләр күләмен арттырырга хокук бирүче стажны тутырган көннән алып яки стажны раслаучы кирәкле документны тапшырган көннән алып башкарыла.

Педагогика эше стажына 5 нче таблицада каралганча мөғариф һәм башка оешмаларда педагогик, җитәкче һәм методик эш исәпкә алына.

Мәгариф хезмәткәрләренең педагогик стажына шушында эшлөгән вакыт исәпләнә торган оешмалар һәм вазыйфалар исемлеге

Оешманың исеме	Вазыйфа атамасы
1	2
Белем бирү оешмалары (шул исәптән югары белем бирү мәгариф оешмалары, югары белем бирү хәрби мәгариф оешмалары һәм хәрби һөнәри белем бирү оешмалары, белгечләргә өстәмә һөнәри белем бирү (квалификация күтәрү) оешмалары); медицина оешмалары һәм социаль хезмәт күрсәтү оешмалары: балалар йортлары, шифаханәләр, клиникалар, поликлиникалар, хастаханәләр һ.б.	Укытучылар, мөгаллимнәр, укытучылар-дефектологлар, укытучылар-логопедлар (логопедлар), оештыручы укытучылар (тормыш иминлеге нигезләре, хәрби хезмәткә чакыру алды әзерлеге буенча), физик тәрбия житәкчеләре, өлкән мастерлар, производствога өйрәтү мастерлары (шул исәптән транспорт чараларын өйрәтү, авыл хужалыгы машиналарында эшләргә өйрәтү, язу машинакаларда һәм башка оештыру техникасында эшләргә өйрәтү), өлкән методистлар, методистлар, өлкән инструктор-методистлар, инструктор-методистлар(шул исәптән физик культура һәм спорт, туризм буенча), концертмейстерлар, музыка житәкчеләре, өлкән тәрбиячеләр, тәрбиячеләр, класс тәрбиячеләре, социаль педагоглар, педагог-психологлар, педагог-оештыручылар, өстәмә белем бирү педагоглары, өлкән тренер-укытучылар, тренер-укытучылар, өлкән әйдаманнар (пионервожатыйлар), физкультура буенча инструкторлар, хезмәт буенча инструкторлар, директорлар (башлыклар, мөдирләр), уку-укыту-тәрбия, укыту-житештерү, тәрбия, мәдәни-тәрбия эшләре буенча, житештерү(эш) буенча , чит тел буенча, жәйге укуга әзерлек буенча, гомуми белем бирү әзерлеге буенча, режим буенча директор (башлык, мөдир)урынбасарлары , уку-укыту бүлеге мөдирләре, практика , укыту-консультация пунктлары, логопед пунктлары, интернатлар, бүлекләрчеләр, бүлекләр, лабораторияләр, кабинетлар, секцияләр, филиаллар, курслар мөдирләре (башлыклары)һәм эшчәнлекләре белем бирү (тәрбия) процессына, методик тәэмин итүгә бәйле башка структур бүлекчеләр; режим буенча өлкән дежурныйлар, аккомпаниаторлар, культөөштыручылар, экскурсоводлар; профессор-укытучылар составы
Барлык исемдәге (кайсы ведомствога каравына	Секторлар, кабинетлар, лабораторияләр, бүлекләр житәкчеләре, аларның урынбасарлары, мөдирләре

бәйһез рәвештә) методик (уқыту-методик) оешмалар	; эшчәнлекләре методик тәэмин ителеш белән бәйһе фәнни хезмәткәрләр; өлкән методистлар, методистлар
Белем бирүгә идарә итү органнары һәм мәгариф оешмалары белән житәкчелек итүче органнар (структур бүлекчәләр)	Житәкче, инспектор, методик вазыйфалар, инструктор вазыйфалары, шулай ук башка вазыйфалар (икътисадый, финанс, хужалык эшчәнлегә, төзелеш, тәэмин итү, эш башкару белән бәйһе вазыйфалардан тыш)
Производства кадрлар әзерләү һәм квалификациясен күтәрү мәсьәләләре белән шөгыльләнүче оешмаларның, республика башкарма хакимият органнары бүлекчәләренәң техник белем бирү бүлекләре (бюросы), кадрлар бүлекләре, бүлекчәләре	Штаттагы уқытучылар, эшчеләрне производства өйрәтү мастерлары, эшчәнлекләре әзерләү һәм квалификация күтәрү мәсьәләләре белән бәйһе булган житәкче, инспектор, инженер вазыйфалары, методик вазыйфалар
РОСТО (ДОСААФ) һәм гражданныр авиациясе мәгариф оешмалары	Житәкче, команда-очу, команда-инструкторлык, инженер-инструктор, инструктор һәм уқытучылар составы, производства өйрәтү мастерлары, инженерлар-инструктор-методистлар, инженерлар-очучы-методистлар
Учреждениеләр, предприятие һәм оешмаларның тулай торақлары, торақ-эксплуатация оешмалары, яшьләр торақ комплекслары, балалар кинотеатрлары, яшь тамашачы театрлары, курчак театрлары, мәдәни-агарту оешмалары һәм предприятиеләр һәм оешмаларның балалар һәм яшүһмерләр белән эшләү бүлекчәләре	Тәрбиячеләр, педагог-оештыручылар, педагог-психологлар (психологлар), уқытучылар, балалар һәм яшүһмерләр өчен өстәмә белем бирү педагоглары (түгәрәк житәкчеләре), инструкторлар һәм инструктор-методистлар, тренер-уқытучылар һәм балалар һәм яшүһмерләр белән эшләү буенча башка белгечләр, балалар бүлекләре, секторлар мөдирләре
Төзәтү колонияләре, тәрбия колонияләре, тикшерү изоляторлары	Педагогика белеме булган очракта, эш (хезмәт) тәрбия эшләре буенча житәкче урынбасары, отряд башлыгы, өлкән инспектор, гомуми белем бирү

һәм төрмәләр, дөвалау-төзөтү оешмалары	(уқыту) буенча инспектор, өлкән инспектор-методист һәм инспектор-методист, өлкән инженер һәм житештерү-техник өйрәнү буенча инженер, өлкән мастер һәм житештерү буенча мастер, өлкән инспектор һәм каравыл һәм режим буенча инспектор, уқыту-техник кабинет мөдире, психолог вазыйфаларында
Искәрмә: Педагогик эш стажына түбәндәгеләр кертелә: Татарстан Республикасы сәламәтлек саклау оешмаларының оештыру-методик бүлеге методистлары, өлкәннәр өчен социаль хезмәт күрсәтүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларында һәм оешмаларында уқытучылар-дефектологлар, логопедлар, тәрбиячеләр булып эшләү вакыты; башка учреждениеләрдә һәм оешмаларда эшләү, СССР һәм Россия Федерациясе Кораллы Көчләрендә хезмәт итү, югары белем бирү мәгариф оешмаларында һәм һөнәри белем бирү оешмаларында уку вакыты түбәндәгә тәртиптә: педагогик хезмәткәрләргә педагогик эш стажына беринди шартларсыз һәм чикләүләрсез түбәндәгеләр кертелә: контракт буенча хәрби хезмәттә булу вакыты бер хәрби хезмәт көне бер эш көне исәбенән, ә чакырылыш буенча хәрби хезмәттә булу вакыты - бер хәрби хезмәт көне ике эш көне исәбенән; фильмотека мөдире һәм фильмотека методисты вазыйфасында эшләү вакыты; педагогик хезмәткәрләргә педагогик эш стажына, аерым-аерым алганда да, тулаем алганда да, турыдан-туры шушы чорларга кадәр һәм алардан соң булган педагогик эшчәнлек алып барылган очракта, түбәндәгә чорлар кертелә: контракт һәм чакырылыш буенча хәрби хезмәттә булу вакытыннан тыш, СССР һәм Россия Федерациясе Кораллы Көчләрендә офицер, сержант, өлкән состав, прапорщиклар һәм мичманнар (шул исәптән ЭЭМ гаскәрләрендә, куркынычсызлык гаскәрләрендә һәм органнарында) вазыйфаларында хезмәт итү вакыты; Россия Федерациясе халык мәгарифе һәм фән (мәгариф, югары мәктәп һәм фәнни оешмалар) хезмәткәрләре профсоюз территорияль оешмалары аппаратларында (комитетларында, советларында) житекчелек итүче, инспектор, инструктор вазыйфаларында һәм белгечләрнең башка вазыйфаларында; профсоюз органнарында сайланулы вазыйфаларда; педагогик жәмгыятьләрдә һәм Балалар фонды идарәләрендә инструктор һәм методист вазыйфаларында; Уқытучылар (халык мәгарифе, һөнәри техник белем бирү хезмәткәре) йорты директорлары (мөдире) вазыйфасында; балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләрендә яки эчке эшләр органнарының балигъ булмаганнарны социаль-хокукый яклау бүлекләрендә, балигъ булмаганнарның хокук бозуларын кисәтү бүлекчәләрендә (балигъ булмаганнар эшләре буенча инспекцияләрдә, милициянең балалар бүлмәләрендә) эшләү вакыты;	

Белем бирү оешмасында яки уқытыла торган фәннең (курс, дисциплиналар,

түгәрәк) тиешле профиленә туры килә торган белгечлек (һөнәр) буенча СССР һәм Россия Федерациясе Кораллы Көчләрендә эшләү вақыты һәм хезмәт итү вақыты түбәндәге аерым категория педагогик хезмәткәрләренең педагогик эш стажына кертәп исәпләнә:

укытучы-оештыручыларга (тормыш иминлеге нигезләре, хәрби чакырылышка кадәрге әзерлек);

физик тәрбия укытучыларына һәм мөгаллимнәренә, физик тәрбия житәкчеләренә, физкультура буенча инструкторларга, инструктор-методистларга (өлкән инструктор-методистларга), тренер-укытучыларга (өлкән тренер-укытучыларга);

хезмәткә (һөнәргә) өйрәтү, технология, сызым, сынлы сәнгать, информатика, махсус дисциплиналар, шул исәптән аерым фәннәр тирәнтен өйрәнелә торган гомуми белем бирү оешмаларының (сыйныфларының) махсус дисциплиналары укытучыларына, мөгаллимнәренә;

производствого өйрәтү осталарына;

өстәмә белем бирү педагогларына;

эксперименталь мөгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә;

педагог-психологларга;

методистларга;

мәдәният һәм сәнгать, музыка-педагогика, нәфис-графика, музыка урта звено (бүлекләре) белгечләре әзерләү программалары буенча урта һөнәри белем бирү оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә

балаларга өстәмә белем бирү оешмалары (мәдәният һәм сәнгать, шул исәптән музыка һәм сәнгать) укытучыларына, музыка һәм сәнгать гомуми белем бирү оешмаларының махсус дисциплиналары укытучыларына, педагогика училищеларының (педагогика колледжларының) музыка дисциплиналары укытучыларына, музыка укытучыларына, музыка житәкчеләренә, концертмейстерларга.

Тәрбияче ярдәмчәсе һәм кече тәрбияче вазыйфаларында эшләү вақыты, әлегә вазыйфаларда эшләгән чорда мөгариф хезмәткәренең педагогик белеме яки югары белем бирү оешмасында яки һөнәри белем бирү оешмасында укыса, педагогик эш стажына исәпләнә.

Оешма хезмәткәрләренә, белем бирү оешмаларында сәгәтләп түләү шартларында төп эштән тыш башкарыла торган педагогик эш вақыты, әгәр уку елында аның күләме (бер яисә берничә белем бирү оешмасында) 180 сәгәттән дә ким булмаса, педагогик стажга кертелә.

Педагогик стажга бары тик педагогик эш башкарылган айлар гына исәпкә алына.

Учреждениеләрдә, оешмаларда, СССР Кораллы Көчләрендә һәм Россия Федерациясе Кораллы Көчләрендә эшләүнең һәм хезмәт итүнең эш профиленә,

укытыла торган предметка (курс, дисциплина, түгәрәк) туры килүе турындагы конкрет мәсьәләләрне хәл итү хокукы профсоюз органы белән килештереп, яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесенә бирелә.

5.7.3. Россия Федерациясенәң мактаулы исемнәре, спорт исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнәре, спорт исемнәре, Совет Социалистик Республикалары Союзы составында союздаш һәм автономияле республикаларның мактаулы исемнәре һәм Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре булган өчен түләүләр (B_{pz}) яшьләр сәясәте оешмалары мөгариф хезмәткәрләренә бирелә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{pz} = O_d \times \frac{D_{pz}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мөгариф хезмәткәрләренәң вазыйфаи оклады;

D_{pz} - мактаулы исемнәр, спорт исемнәре булу өчен өстәмә түләүләр күләме.

Россия Федерациясенәң мактаулы исемнәре, спорт исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнәре, спорт исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы союздаш һәм автономияле республикаларның мактаулы исемнәре, спорт исемнәре булган өчен өстәмә түләү күләме 7 процент тәшкил итә.

Татарстан Республикасының (Татарстан Автономияле Совет Социалистик Республикасы) мактаулы исемнәре булган өчен өстәмә түләү күләме 6 процент тәшкил итә.

Россия Федерациясенәң тармак бүләкләре, Россия Советлар Федератив Социалистик Республикасының тармак бүләкләре, Советлар Социалистик Республикасы Союзының тармак бүләкләре булган өчен өстәмә түләү күләме 4 процент тәшкил итә.

Россия Федерациясенәң Мактау грамотасы булган өчен өстәмә түләү күләме 2 процентны тәшкил итә. Россия Федерациясенәң Мактау грамотасы булган өчен өстәмә түләү Россия Федерациясе Мөгариф һәм фән министрлыгының (Россия Федерациясе Мөгариф министрлыгының) тармак бүләкләре белән бүләкләү тәртибе нигезендә Россия Федерациясе Мөгариф һәм фән министры (Россия Федерациясе Мөгариф министры) боерыгы белән бүләкләнүче мөгариф хезмәткәрләренә билгеләнә.

"Мөгарифтәге казанышлар өчен" күкрәк билгесе булган өчен өстәмә түләү күләме 2 процент тәшкил итә. "Мөгарифтәге казанышлары өчен" күкрәк билгесе булган өчен өстәмә түләү Татарстан Республикасы Мөгариф һәм фән министры (Татарстан Республикасы Мөгариф министры) боерыгы нигезендә билгеләнә.

Мөгариф хезмәткәрләренә стимуллаштыру түләүләре бирү өчен нигез булып торган мактаулы исемнәр һәм тармак бүләкләре [исемлеге](#) әлегә Нигезләмәгә кушымтаның 2 нче таблицасында китерелгән.

Мактаулы исемнәр һәм тармак бүләкләре булган өчен түләү күләмнәрен билгеләү мактаулы исемнәр һәм тармак бүләкләре бирелгән көннән башкарыла. Мәгариф хезмәткәрләренә ике һәм аннан да күбрәк мактаулы исем, ике һәм аннан күбрәк тармак бүләгенә ия булган өчен түләү, мәгариф хезмәткәренәң сайлавы буенча нигезләрнең берсе буенча билгеләнә.

5.7.4. Хезмәт киенкерелеге өчен түләүләр (B_{it}) мәгариф хезмәткәрләренә билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{it} = O_d \times \frac{D_{it}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мәгариф хезмәткәрләренәң вазыйфаи оклады;

D_{it} - 6 нчы таблицада китерелгән хезмәт киеренкелеге өчен өстәмә түләүләр күләме.

6 нчы таблица

Хезмәт киеренкелеге өчен өстәмә түләүләр күләме

Һөнәри квалификация төркеме атамасы	Квалификация дәрәжәсе	Өстәмә түләүләр күләме, процент
Беренче дәрәжәдәге ярдәмче персонал хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме	-	41,0
Икенче дәрәжәдәге ярдәмче персонал хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме	беренче	41,0
Педагогик хезмәткәрләр вазыйфалары һөнәри квалификация төркеме	беренче – дүртенче	41,0
Структур бүлекчә житәкчеләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме	беренче	46,0
	икенче	49,0

Яшьләр сәясәте оешмаларында девиант тәртипле балалар өчен түләүләр (B_{dp}) мәгариф хезмәткәрләренә билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{dp} = O_d \times \frac{D_{dp}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мәгариф хезмәткәрләренең вазыйфаи оклады;

D_{dp} - девиант тәртипле балалар өчен яшьләр сәясәте оешмаларында эшләгәнгә өстәмә түләүләр күләме 4,5 процентка тигез.

5.8. Яшьләр сәясәте оешмаларының медицина хезмәткәрләренә стимуллаштыру характерындагы түләүләр күләме һәм тәртибе.

5.8.1. Квалификация категориясе өчен түләүләр (B_{kk}), һөнәри квалификация төркемнәренән чыгып, аттестация йомгаклары буенча тариф-квалификация характеристикалары нигезендә квалификация категорияләре бирүне күз алдында тотаткан белгечлекләр буенча эшләүче хезмәткәрләргә бирелә. Квалификация категориясе өчен түләүләр түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{kk} = O_d \times \frac{D_{kk}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының медицина хезмәткәрләренең вазыйфаи оклады;

D_{kk} – 7 нче таблицادا китерелгән квалификация категориясе өчен өстәмә түләү күләме.

Квалификация категориясе өчен түләүләргә үзгәртү (билгеләү) аттестация комиссиясен төзегән орган (учреждение) боерыгы датасына нигезләнеп башкарыла.

7 нче таблица

Квалификация категориясе өчен өстәмә түләүләр күләме

Квалификация категориясе	Өстәмә түләүләр күләме, процент
Урта медицина һәм фармацевтика персоналы вазыйфалары һөнәри квалификация төркеме	
Икенче квалификация категориясе	3,0
Беренче квалификация категориясе	6,0
Югары квалификация категориясе	10,0

Табиблар һәм провизорлар вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме	
Икенче квалификация категориясе	6,0
Беренче квалификация категориясе	10,0
Югары квалификация категориясе	20,0

5.8.2. профиль буенча эш стажы өчен түләүләр B_s профиль буенча эш озынлыгына карап, һөнәри квалификация төркемнәре киселешендә стаж буенча төркемнәр буенча билгеләнә һәм түбәндөгә формула буенча исәпләнә:

$$B_s = O_d \times \frac{D_s}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының медицина хезмәткәрләренең вазыйфаи оклады;

D_s – 8 нче таблицада китерелгән профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләү күләме.

8 нче таблица

Профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләүләр күләме

Һөнәри квалификация төркеме атамасы	Стаж буенча төркем	Өстәмә түләүләр күләме, процент
Урта медицина һәм фармацевтика персоналы	3 елдан 5 елга кадәр	2,5
	5 елдан 10 елга кадәр	3,5
	10 елдан 15 елга кадәр	4,5
	15 елдан артык	5,5
Табиблар һәм провизорлар	3 елдан 5 елга кадәр	5,0
	5 елдан 10 елга кадәр	7,5
	10 елдан 15	9,0

	елга кадәр	
	15 елдан артык	10,0

Эш стажы үзгәргәндә профиль буенча эш стажы өчен түләүләр күләме, әгәр стажны раслый торган документлар оешмада булса, профиль буенча эш стажы өчен түләүләр күләмен арттыру хокукын бирә торган стаж тулган көннән алып, яисә стажны раслый торган кирәкле документ тапшырылган көннән алып билгеләнә (үзгәртелә).

5.8.3. Медицина хезмәткәрләренә мактаулы исемнәр өчен түләүләр (B_{pz}) бирелә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{pz} = O_d \times \frac{D_{pz}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының медицина хезмәткәрләренә вазыйфай оклады;

D_{pz} - дәүләт бүләкләре булган өчен өстәмә түләү күләме.

Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы автоном республикаларның мактаулы исемнәре булган өчен өстәмә түләүнең күләме 6 процент тәшкил итә.

Россия Федерациясенең мактаулы исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы союздаш республикаларының мактаулы исемнәре булган өчен өстәмә түләү күләме 7 процент тәшкил итә.

Медицина хезмәткәрләренә тиешле түләүләр бирү өчен нигез булып торган мактаулы исемнәр [исемлеге](#) әлегә Нигезләмәгә кушымтаның 3 нче таблицасында китерелгән.

Мактаулы исемнәр булган өчен түләү күләмнәрен билгеләү, мактаулы исем бирелгән көннән башкарыла. Ике һәм аннан да күбрәк мактаулы исемгә ия булган хезмәткәрләргә аларның булуы өчен түләү, хезмәткәрнең сайлавы буенча мактаулы исемнәрнең берсе буенча билгеләнә.

5.8.4. Хезмәт киенкерелеге өчен түләүләр (B_{it}) медицина хезмәткәрләренә билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{it} = O_d \times \frac{D_{it}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмаларының медицина хезмәткәрләренә вазыйфай

оклады;

D_{it} - хезмэт киенкерелеге өчен 41,0 процентка тигез булган өстәмә күләм

5.9. Яшьләр сәясәте оешмаларының мәдәният хезмәткәрләренә стимуллаштыру характерындагы түләүләр күләме һәм тәртибе.

5.9.1. Квалификация категориясе өчен түләүләр(B_{kk}) һөнәри квалификация төркемнәреннән чыгып, аттестация йомгаклары буенча квалификация категорияләрен би­рү тариф-квалификация характеристикалары нигезендә каралган белгечлекләр буенча эш­ләүче хезмәткәр­ләр­гә бирелә. Квалификация категориясе өчен түләүләр түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{kk} = O_d \times \frac{D_{kk}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мәдәнияте хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_{kk} – 9 нчы таблицада китерелгән квалификация категориясе өчен өстәмә түләү күләме.

Квалификация категориясе өчен түләүләрне үзгәртү (билгеләү) аттестация комиссиясен төзегән орган (учреждение) боерыгы датасына нигезләнеп башкарыла.

9 нчы таблица

Квалификация категориясе өчен өстәмә түләүләр күләме

Квалификация категориясе	Өстәмә түләүләр күләме, процент
"Әйдәп баручы звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме квалификация төркеме	
Беренче квалификация категориясе	7,5
Югары квалификация категориясе	12,5

5.9.2. Профиль буенча эш стажы өчен түләүләр(B_s), профиль буенча эш дәвамлылыгына карап, һөнәри квалификация төркемнәреннән чыгып, стажга карап төркемнәр буенча билгеләнә һәм түбәндәге формула нигезендә исәпләнә:

$$B_s = O_d \times \frac{D_s}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мәдәнияте хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_s – 10 нчы таблицада китерелгән профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләү күләме.

10 нчы таблица

Профиль буенча эш стажы өчен өстәмә түләүләр күләме

Һөнәри квалификация төркеме атамасы	Стаж буенча төркем	Өстәмә түләүләр күләме, процент
Урта звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме	3 елдан 6 елга кадәр	1,5
	6 елдан 10 елга кадәр	2,0
	10 елдан 15 елга кадәр	2,5
	15 елдан артык	3,5
Әйдәп баручы звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме	3 елдан 6 елга кадәр	1,5
	6 елдан 10 елга кадәр	3,5
	10 елдан 15 елга кадәр	5,0
	15 елдан артык	6,5

Эш стажы үзгәргәндә профиль буенча эш стажы өчен түләү күләмнәрен билгеләү (үзгәртү), стажны раслый торган документлар учреждениедә булган очракта, профиль буенча эш стажы өчен түләү күләмен арттыру хокукын бирә торган стажга ирешкәннән соң яисә стажны раслый торган кирәкле документ бирелгән көннән башкарыла.

5.9.3. Мактаулы исемнәр булган өчен түләүләр (B_{pz}) мәдәният хезмәткәрләренә бирелә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{pz} = O_d \times \frac{D_{pz}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мәдәнияте хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_{pz} -мактаулы исемнәр булган өчен өстәмә түләү күләме.

Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы автоном республикаларның мактаулы исемнәре булган өчен өстәмә түләүнең күләме 6 процент тәшкил итә.

Россия Федерациясенә мактаулы исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнәре, Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы союздаш республикаларының мактаулы исемнәре булган өчен өстәмә түләү күләме 7 процент тәшкил итә.

Мәдәният хезмәткәрләренә тиешле түләүләр бирү өчен нигез булып торган мактаулы исемнәр [исемлеге](#) әлеге Нигезләмәгә кушымтаның 4 нче таблицасында китерелгән.

Мактаулы исемнәр булган өчен түләү күләмнәрен билгеләү, аларны биргән көннән башкарыла. Ике һәм аннан да күбрәк мактаулы исемгә ия булган хезмәткәрләргә аларның булуы өчен түләү, хезмәткәрнең сайлавы буенча мактаулы исемнәренә берсе буенча билгеләнә.

5.9.4. Хезмәт киенкерелеге өчен түләүләр (B_{it}) мәдәният хезмәткәрләренә билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{it} = O_d \times \frac{D_{it}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары мәдәнияте хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_{it} - 11 нче таблицада китерелгән хезмәт киеренкелеге өчен өстәмә түләүләр күләме.

11 нче таблица

Хезмәт киеренкелеге өчен өстәмә түләүләр күләме

Һөнәри квалификация төркеме атамасы	Вазыйфа атамасы	Өстәмә түләүләр күләме, процент
1	2	3

"Техник башкаручылар һәм ярдәмче состав артистлары вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме	барлык вазыйфалар	41,0
"Урта звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме	аккомпаниатор, костюмнар бүлмәсе мөдире	49,0
	түгәрәк, һәвәскәр берләшмә, кызыксынулар буенча клуб житөкчесе, культөештыручы	61,0
"Әйдәп баручы звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме	барлык вазыйфалар	49,0
"Мәдәният, сәнгать һәм кинематография учреждениеләренәң житөкче составы вазыйфалары" профессиональ квалификация төркеме	барлык вазыйфалар	49,0

5.10. Премия һәм башка бүләкләү рәвешендәге түләүләр яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренә юбилей даталарына, аерым хөрмәт билгеләре, Рәхмәт хатлары, грамоталар, мактаулы исемнәр алуға һәм оешманың локаль норматив актларында һәм коллектив шартнамәләрендә билгеләнгән башка нигезләргә бәйлә рәвештә төп эш урыны буенча билгелә бер вакыт аралыгында (ай, квартал, ел) бер тапкыр бирелә.

5.10.1. Эш нәтижеләре буенча премия һәм башка бүләкләү рәвешендәге түләүләргә башкару күләме, тәртибе һәм шартлары яшьләр сәясәте оешмаларының локаль норматив актлары һәм коллектив килешүләр белән билгеләнә.

5.10.2. Яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренә премия түләүләренә каралган хезмәт өчен түләү фонды күләме төп эш урыны һәм төп вазыйфасы буенча яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренә окладлар (вазыйфаи окладлар), стимуллаштыру характерындагы түләүгә каралган хезмәт өчен түләү фондының кимендә 2 процентын тәшкил итә.

5.11. Башкарыла торган эшләргәң сыйфаты өчен түләүләр физик культура хезмәткәрләренә, мәгариф хезмәткәрләренә, медицина хезмәткәрләренә, мәдәният хезмәткәрләренә яшьләр сәясәте оешмаларында төп эш урыны һәм билгелә бер вакыт өчен хезмәт нәтижеләренә карап төп вазыйфа буенча билгеләнә. Башкарыла торган эшләргәң сыйфаты өчен түләүләр күләменә йогынты ясый торган төп критерий булып яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләргә эшчәнлегенәң

нәтижелелеген бәяләу критерийларының иң чик күрсәткечләренә ирешү тора.

5.11.1. Яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләре эшчәнлегенә нәтижелелеген бәяләу критерийлары яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләре тарафыннан раслана. Яшьләр сәясәте оешмаларында хезмәткәрләр эшчәнлегенә нәтижелелеген бәяләу критерийларының күрсәткече һәм түләүләр башкару шартлары оешма алдына куелган бурычлар нигезендә ел саен билгеләнә.

5.11.2. Башкарыла торган эшләрнең сыйфаты өчен түләүләрнең күләме, тәртибе һәм шартлары оешманың локаль норматив актлары һәм коллектив шартнамәләр белән билгеләнә.

5.11.3. Башкарыла торган эшләрнең (B_{k_j}) сыйфаты өчен түләүләр түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{k_j} = \frac{FOT_k}{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m (I_{ij} \times K_i)} \times \sum_{i=1}^n (I_{ij} \times K_i),$$

биредә:

FOT_k - башкарыла торган эшләрнең сыйфаты өчен түләүгә каралган хезмәт өчен түләү фонды;

I_{ij} – j-нче хезмәткәр буенча эшчәнлекнең нәтижелелеген бәяләүнең нормалаштырылган i-нче критерие;

K_i - эшчәнлек нәтижелелеген бәяләүдәге i- критерийның чагыштырмача үлчәү коэффициенты;

n – эшчәнлек нәтижелелеген бәяләу критерийлары саны;

m - яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләре саны.

5.11.4. Эшчәнлек нәтижелелеге критерийларын нормалаштыру төрле күрсәткечле нәтижелелек критерийларны чагыштыруны тәэмин итә. Нормалаштыру эшчәнлек нәтижелелеге критерие (иң яхшы һәм иң начар) күрсәткечләре диапазонын сайлаудан гыйбарәт, аларның берсе нормалаштырылган критерийның нуль күрсәткеченә, икенчесе бергә туры килә. Нәтижелелек критерие факттагы күрсәткече эшчәнлекнең нәтижелелек критерие күрсәткечләре диапазоны чикләрендә булганда, эшчәнлек нәтижелелегенә нормалаштырылган критерие 0 алып 1 кадәр булган күрсәткеч белән бирелә. Нәтижелелек критерие факттагы күрсәткече иң начар күрсәткечтән түбәнрәк булган очракта, нормалаштырылган критерийның күрсәткече 0, иң яхшысыннан югарырак булганда -1 дип кабул ителә.

5.11.5. Эшчәнлек нәтижелелегенә нормалаштырылган критерий күрсәткеченә эшчәнлек нәтижелелеге критерие күрсәткеченә бәйле булуы туры булырга мөмкин(уңай динамика критерий күрсәткече арту белән билгеләнә) һәм кире (уңай динамика критерий күрсәткече кимү белән билгеләнә) .

5.11.6. Эшчэнлек нәтижәлелегенең нормалаштырылган критерие (I_i) критерий күрсәткеченә туры бәйлелектә булганда түбәндәге формула буенча исәпләнә:

биредә:

FI_i - эшчэнлек нәтижәлелеге критериеының факттагы күрсәткече;

M_i - эшчэнлек нәтижәлелеге критериеының иң югары күрсәткече;

L_i - эшчэнлек нәтижәлелеге критериеының иң түбән күрсәткече.

5.11.7. Эшчэнлек нәтижәлелегенең нормалаштырылмаган критерие (I_i) аның мәгънәсенә кире карап критерий түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$I_i = 1 - \frac{FI_i - L_i}{M_i - L_i},$$

биредә:

FI_i эшчэнлек нәтижәлелеге критериеының факттагы күрсәткече;

M_i - эшчэнлек нәтижәлелеге критериеының иң югары күрсәткече;

L_i - эшчэнлек нәтижәлелеге критериеының иң түбән күрсәткече.

5.11.8. Үлчәү коэффициентлары белән эшчэнлек нәтижәлелеге критериеынең өстенлек дәрәжәсе билгеләнә. Иң өстенлекле критерийга иң зур коэффициент бирелә. Чагыштырмача үлчәү коэффициенты (K_i) түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$K_i = \frac{VK_i}{\sum_{i=1}^n VK_i},$$

биредә VK_i - эшчэнлекнең нәтижәлелеген бәяләүнең i критерие коэффициенты.

5.11.9. Хезмәткәрләр эшчәнлегенең нәтижәлелеге критерийлары буенча үлчәү коэффициентларының иң чик жыелма күләме 12 - 15 нче таблицаларда күрсәтелгән.

12 нче таблица

Физик культура хезмәткәрләре эшчәнлегенең нәтижәлелеге критерийлары

буенча үлчәү коэффициентларының иң чик жыелма күләме

Вазыйфа атамасы	Квалификация дәрәжәсе	Үлчәү коэффициентларының иң югары жыелма күләме
Икенче дәрәжәдәге физик культура һәм спорт хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме		
Хореограф	икенче	50

13 нче таблица

Мәгариф хезмәткәрләре эшчәнлегенә нәтижелелеге критерийлары буенча үлчәү коэффициентларының иң чик жыелма күләме

N т/б	Вазыйфа атамасы	Квалификация дәрәжәсе	Үлчәү коэффициентларының иң югары жыелма күләме
1	2	3	4
1. Беренче дәрәжәдәге уку-уқыту ярдәмче персоналының һөнәри квалификация төркеме			
1.1.	Уку-уқыту бүлеге секретаре	беренче	5
2. Икенче дәрәжәдәге уку-уқыту ярдәмче персоналының һөнәри квалификация төркеме			
2.1.	Режим буенча дежур	беренче	35
2.2.	Кече тәрбияче	икенче	35
3. Педагогик хезмәткәрләр вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме			
3.1.	Хезмәт буенча инструктор	беренче	45
3.2.	Физик культура буенча инструктор	беренче	45
3.3.	Музыка буенча житәкче	беренче	45
3.4.	Концертмейстер	икенче	50
3.5.	Өстәмә белем бирү педагогы	икенче	50
3.6.	Педагог-оештыручы	икенче	50
3.7.	Социаль педагог	икенче	50
3.8.	Тренер-уқытучы	икенче	50

3.9.	Инструктор-методист	икенче	50
3.10	Яшьләр белән эшләү буенча белгеч	икенче	50
3.11	Яшьләр белән социаль эш буенча белгеч	икенче	50
3.12	Методист	өченче	55
3.13	Өлкән инструктор-методист	өченче	55
3.14	Тәрбияче	өченче	55
3.15	Өлкән тренер-укытучы	өченче	55
3.16	Педагог-психолог	өченче	55
3.17	Өлкән методист	дүртенче	60
3.18	Укытучы-логопед (логопед)	дүртенче	60
3.19	Өлкән тәрбияче	дүртенче	60
4. Структур бүлекчеләр жетекчеләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме			
4.1.	Балаларга гомуми белем бирү программасын һәм өстәмә белем бирүнең уку-укыту программасын гамәлгә ашыручы кабинет, лаборатория, бүлек, бүлекчә, сектор, уку-консультация пункты, уку (уку-житештерү) остаханәсе структур бүлекчә һәм башка структур бүлекчеләр мөдире (башлыгы)(икенче квалификация дәрәжәсенә караган структур бүлекчеләр жетекчеләре вазыйфаларыннан тыш)	беренче	65

4.2.	Балаларга белем бирү программасын һәм өстәмә белем бирү программасын гамәлгә ашыра торган аерымланган структур бүлекчә мөдире (начальнигы), кабинет, лаборатория, бүлек, бүлекчә, сектор, укыту-консультация пункты, укыту (укыту-житештерү) остаханәсе, укыту хужалыгы һәм башлангыч, урта һөнәри белем бирү мәгариф учреждениесенә (бүлекчәнәң) башка структур бүлекчәләре башлыгы (мөдире, директоры, житәкчесе, идарәчесе) (өченче квалификация дәрәжәсенә кертелгән структур бүлекчәләре житәкчеләре вазифаларыннан тыш)	икенче	70

14 нче таблица

Медицина хезмәткәрләре эшчәнлегенә нәтижәләгә критерийлары буенча үлчәү коэффициентларының иң чик жыелма күләме

N т/б	Вазыйфа атамасы	Квалификация дәрәжәсе	Үлчәү коэффициентларының иң югары жыелма күләме
1. Урта медицина һәм фармацевтика персоналы вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме			
1.1.	Диета буенча шәфкать туташы(диета буенча медбрат)	икенче	37
1.2.	Шәфкать туташы (медбрат)	өченче	40
1.3.	Массаж буенча шәфкать туташы (массаж буенча медбрат)	өченче	40
Табиблар һәм провизорлар вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме			

2.1.	Табиб-белгечләр (өченче һәм дүртенче квалификация дәрәжәләренә кертелгән табиб-белгечләрдән тыш)	икенче	60

15 нче таблица

Мәдәният хезмәткәрләре эшчәнлегенең нәтижәлелеге критерийлары буенча үлчәү коэффициентларының иң чик җыелма күләме

N т/б	Вазыйфа атамасы	Үлчәү коэффициентларының иң югары җыелма күләме
1	2	3
1. Техник башкаручылар һәм ярдәмче состав артистлары вазыйфаларының һөнәри-квалификация төркеме		
1.1.	Билетлар тикшерүче (контролер)	5
2. Урта звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары һөнәри-квалификация төркеме		
2.1.	Аккомпаниатор	35
2.2.	Костюмер мөдире	35
2.3.	Мәдәни чараларны оештыручы	35
2.4.	Түгәрәк, һөвәскәрләр берләшмәсе, кызыксыну буенча клуб җитәкчесе	35
3. Өйдәп баручы звено мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләре вазыйфалары һөнәри-квалификация төркеме		
3.1.	Аккомпаниатор-концертмейстер	40
3.2.	Тавыш операторы	40
3.3.	Кинооператор	40
3.4.	Китапханә, музей һәм башка шундый ук учреждениеләр һәм оешмалар мөхәррире	40
3.5.	Клуб эше методикасы буенча белгеч	40
3.6.	Ут буенча рәссам	45
3.7.	Рәссам-декоратор	45
3.8.	Рәссам-бизәүче	45
3.9.	Рәссам-фотограф	45

3.10	Труппа мөдире	45
3.11	Вокал буенча репетитор	45
3.12	Балет артисты	45
3.13	Драма артисты	45
3.14	Симфоник, камера, эстрада-симфоник, тынлы оркестр, халык уен кораллары оркестры артисты	45
4. Мәдәният, сәнгать һәм кинематография учреждениеләренең житәкче составы вазыйфаларының һөнәри квалификация төркеме		
4.1.	Мәдәният йорты (сарае), мәдәният һәм ял паркы, халык ижаты фәнни-методик үзәге, халык ижаты йорты, халык мәдәнияте (мәдәният һәм ял) үзәге һәм башка шундый ук учреждение һәм оешмалар бүлгеге (секторы) мөдире	50
4.2.	Тавыш режиссеры	50
4.3.	Режиссер-куючы	55
4.4.	Режиссер (дирижер, балетмейстер, хормейстер)	55
4.5.	Массакүләм тамашалар режиссеры	55
4.6.	Сәнгать житәкчесе	55
4.7.	Баш дирижер	55
4.8.	Баш режиссер	55
4.9.	Әдәби-драматургия өлеше житәкчесе	55
4.10	Сәнгать-куелыш бүлгеге мөдире	55
4.11	Музыка бүлгеге мөдире	55

5.11.10. Оешма эшчәнлегенә нәтижәләгә критерийлары һәм яшьләр сәясәте оешмалары типлары киселешендә аларның үлчәү коэффициентлары локаль актлар белән раслана.

5.11.11. Яшьләр сәясәте оешмаларында башкарыла торган эшләрнең сыйфаты өчен стимуллаштыру характерындагы түләүләр фонды (FOT_k) төзелә, аның күләме түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$FOT_k = FOT_{do} \times \frac{D_k}{100\%},$$

биредә:

FOT_{do} - төп эш урыны буенча хезмәткәрләрнең вазыйфаи окладлары буенча яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү фонды;

D_k - башкарыла торган эшләрнең сыйфаты өчен стимуллаштыру характерындагы түләүләргә хезмәт өчен түләү фонды өлеше.

Башкарыла торган эшләрнең сыйфаты өчен стимуллаштыру характерындагы түләүгә хезмәт өчен түләү фондының тәкъдим ителгән күләме төп эш урыны буенча яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең вазыйфаи окладлары буенча хезмәт өчен түләү фондының 10 проценты күләмендә кабул ителә.

5.11.12. Авыл жирендә эшлэгән өчен белгечләргә түләүләр (B_{sm}) икенче дәрәжәдәге физик культура хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәренә керүче физик культура хезмәткәрләренә, педагогик хезмәткәрләр һәм структур бүлекчәләр житекчеләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәренә керүче мәгариф хезмәткәрләренә, урта медицина һәм фармацевтика персоналының, табибларның һәм провизорларның һөнәри квалификация төркемнәренә керүче медицина хезмәткәрләренә, урта, әйдәп баручы звено һәм житекче составының мәдәният, сәнгать һәм кинематография хезмәткәрләренең һөнәри квалификация төркемнәренә керүче мәдәният хезмәткәрләренә, һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{sm} = D_{sm} \times S,$$

биредә:

D_{sm} - авыл жирендә эшлэгән өчен түләү күләме 1 388,5 сумга тигез;

S - яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләре биләгән ставкаларның фактик саны.

VI. Компенсация характерындагы түләүләр

6.1. Яшьләр сәясәте оешмаларында компенсация характерындагы түләүләргә түбәндәгеләр керә:

зарарлы һәм (яки) куркыныч эш шартларында эшләүче хезмәткәрләргә компенсация характерындагы түләүләр;

нормадан тайпыла торган шартларда эшлэгән өчен түләүләр (төрле квалификация эшләрен башкарганда, һөнәрләренә (вазыйфаларны) бергә үтәгәндә, эш сәгатеннән тыш, төнлә эшләгәндә һәм һәм нормадан тайпыла торган башка

шартларда эшләр башкарганда).

6.2. Компенсация характерындагы түлүүләр, аларны гамәлгә ашыру күләмнәре һәм шартлары хезмәт законнары һәм хезмәт хокукы нормаларын үз эченә алган башка норматив хокукый актлар нигезендә күмәк шартнамәләрдә, локаль норматив актларда, хезмәт шартнамәсендә билгеләнә.

6.3. Зарарлы һәм (яисә) куркыныч хезмәт шартлары булган эшләрдә эшлөчә хезмәткәрләргә компенсация характерындагы түлүүләр (B_{kh}) түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{kh} = O_b \times \frac{D_{kh}}{100\%} \times \frac{H_{fk}}{H_n},$$

биредә:

O_b - әлеге Нигезләмәнең [II бүлегә](#) нигезендә кабул ителә торган яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең база оклады күләме;

D_{kh} - Россия Федерациясә Хезмәт [кодексы](#) нигезендә кабул ителә торган компенсация характерындагы түлүгә өстәмәләр күләме;

H_{fk} - законнарда компенсация характерындагы түлүүләр каралган фактта эшләнгән вакыт (ставка) ;

H_n - әлеге Нигезләмәнең [III бүлегә](#) белән билгеләнгән яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең база оклады өчен сәгать нормасы.

Зарарлы һәм (яки) куркыныч хезмәт шартлары булган эшләрдә эшлөчә хезмәткәрләренең хезмәтенә түләү нормаль хезмәт шартларында төрле эшләр өчен билгеләнгән окладлар (вазыйфаи окладлар), хезмәт хакы ставкалары белән чагыштырганда күбрәк күләмдә, хезмәт шартларын махсус бәяләү нигезендә база окладының кимендә 4 проценты күләмендә билгеләнә.

6.4. Нормаль шартларга туры килмәгән шартларда эшләгән өчен (төрле квалификация буенча эшләр башкарганда, һөнәрләргә (вазыйфаларны) берләштергәндә, эш сәгатеннән тыш эшләгән өчен, төнлә эшләгән өчен һәм нормаль шартларга туры килмәгән башка шартларда эшләр башкарганда) түлүүләр Россия Федерациясә Хезмәт кодексы нигезендә билгеләнә.

VII. Яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесенең, житәкчә урынбасарының һәм баш хисапчысының эш хакын билгеләү тәртибе

7.1. Яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләренең, аларның урынбасарларының һәм баш хисапчыларының эш хакы вазыйфаи окладлардан, компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түлүләрдән тора.

7.2. Яшьләр сәясәте оешмасы (O_d)житәкчесенең вазыйфаи оклады агымдагы елның 1 гыйнварына яисә хезмәткә түләү төркеменә бәйле рәвештә оешма төзелгән көнгә бер тапкыр гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$O_d = O_b \times H_n,$$

биредә:

O_b - житәкченең база оклады күләме;

H_n - әлеге вазыйфа ставкасы нигезендә база оклады өчен сәгатьләр нормасы.

Яшьләр сәясәте оешмаларында житәкченең хезмәте өчен түләү төркеме яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең штат санына бәйле рәвештә билгеләнә.

7.3. Яшьләр сәясәте оешмаларында житәкчеләр урынбасарларының һәм баш хисапчыларының вазыйфаи окладлары әлеге оешмалар житәкчеләренең вазыйфаи окладларыннан 20 - 30 процентка түбәнрәк билгеләнә.

7.4. Житәкчеләрнең хезмәте өчен түләү төркеме, житәкчеләрнең төп окладлары күләмнәре 16 нчы таблицада күрсәтелгән.

16 нчы таблица

Яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләренең база окладлары күләмнәре

N т/б	Оешма төренең исеме/ оешманың штат саны, берәмлекләр	Хезмәт өчен түләү буенча төркем	Житәкченең оклады $\leq^* \geq$, сум
1	2	3	4
1.	Яшьләр үзәкләре		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	38 720
	11 дән 30 га кадәр (30 ны кертеп)	2	43 200
	31 дән 50 гә кадәр(50 не кертеп)	3	48 640
	51 дән 70 кә кадәр (70 не кертеп)	4	51 910
	71 дән 150 гә кадәр (150 не кертеп)	5	54 090
	151 дән алып	6	60 740
2.	Сәламәтлөндерү-ял итү учреждениеләре (лагерьлар)		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	41 140
	11 дән алып	2	44 170

3.	Яшәү урыны буенча яшьләр (яшүсмерләр) клублары		
	12 гә кадәр (12 не кертеп)	1	38 720
	13 тән 25 кә кадәр (25 не кертеп)	2	44 170
	26 дан 40 ка кадәр (40 ны кертеп)	3	49 730
	41 дән 70 кә кадәр (70 не кертеп)	4	51 910
	71 дән 140 ка кадәр (140 ны кертеп)	5	55 300
	141 дән алып	6	80 470
4.	Хәрби-патриотик эш һәм хәрби чакырылуға кадәрге яшьләрне әзерләү үзәкләре		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	32 670
	11 дән 20 гә кадәр (20 не кертеп)	2	42 830
	21 дән алып	3	53 000
5.	Жәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формированиеләре		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	40 540
	11 дән 30 га кадәр (30 ны кертеп)	2	46 460
	31 дән 50 гә кадәр(50 не кертеп)	3	47 670
	51 дән 70 кә кадәр (70 не кертеп)	4	48 880
	71 дән 90 га кадәр (90 ны кертеп)	5	50 090
	91 дән алып	6	51 300
6.	Балалар һәм яшүсмерләрне сәламәтләндерү, ял итү һәм эш белән тәэмин итүне оештыру үзәкләре		
	45 кә кадәр (45 не кертеп)	1	49 610
	46 дан 90 га кадәр (90 ны кертеп)	2	54 450
	91 дән алып	3	59 290

7.	Студентларның хезмэт отрядлары үзәкләре		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	47 430
	11 дән 30 га кадәр (30 ны кертеп)	2	48 640
	31дән алып	3	49 850
8.	Балалар һәм яшьләргә психологик-педагогик ярдәм үзәкләре		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	48 520
	11 гә кадәр (25 не кертеп)	2	52 150
	26 тән алып	3	55 780
9.	Балалар һәм яшьләр өчен телефон аша ашыгыч психологик ярдәм үзәкләре		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	47 190
	11 дән 30 га кадәр (30 ны кертеп)	2	52 030
	31 дән 50 гә кадәр(50 не кертеп)	3	56 870
	51 дән 70 кә кадәр (70 не кертеп)	4	61 710
	71дән алып	5	67 760
10	Девиант тәртипле балалар өчен социаль-тернәкләндерү үзәге		
	20 гә кадәр	1	55 660
	21 дән 40 ка кадәр(40 ны кертеп)	2	58 080
	41 дән 60 ка кадәр(60 ны кертеп)	3	60 500
	61 дән алып	4	62 920
11	Яшьләргә ярдәм итү үзәкләре		
	12 гә кадәр (12 не кертеп)	1	38 720
	13 тән 25 кә кадәр (25 не кертеп)	2	44 170
	26 дан 40 ка кадәр (40 ны кертеп)	3	49 730
	41 дән 70 кә кадәр (70 не кертеп)	4	51 910
	71 дән 140 ка кадәр (140 ны	5	55 300

	кертеп)		
	141 дән алып	6	80 470
12	Яшьләр, инновацион һәм профилактик программаларның республика үзәкләре		
	10 га кадәр (10 ны кертеп)	1	38 720
	11 дән 30 га кадәр (30 ны кертеп)	2	43 200
	31 дән 50 гә кадәр(50 не кертеп)	3	48 640
	51 дән 70 кә кадәр (70 не кертеп)	4	51 910
	71 дән 150 гә кадәр (150 не кертеп)	5	54 090
	151 дән алып	6	60 740

<*> Башкарыла торган эшләрнең катлаулылыгын һәм әһәмиятен исәпкә алып, шулай ук эшчәнлеккә бәйле рәвештә яшьләр сәясәтенең муниципаль оешмаларына оештыру һәм методик ярдәм күрсәтүгә бәйле рәвештә, яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары житәкчеләре өчен 1,1 күләмдә база окладына коэффициентны арттыра торган коэффициент билгеләнә			

7.5. Яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесенә башкарылган эшләрнең сыйфаты өчен стимуллаштыру характерындагы түләүләр эшчәнлекнең нәтижәләгә критерийлары нигезендә билгеләнгән эшчәнлек нәтижәләрен исәпкә алып, яшьләр сәясәтен оешмасын гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә.

Яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесенә стимуллаштыру характерындагы түләүләр ай саен, квартал саен, ел йомгалары буенча, мөһим һәм аеруча мөһим биремнәрне үтәгән өчен түләнергә мөмкин.

7.6. Яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесе урынбасарына, баш хисапчысына башкарыла торган эшләрнең сыйфаты өчен стимуллаштыру характерындагы түләүләр, аларның эшчәнлегә нәтижәләгә критерийлары нигезендә билгеләнгән эшчәнлек нәтижәләрен исәпкә алып, яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесе тарафыннан билгеләнә. Житәкче урынбасарларына, баш хисапчыга стимуллаштыру характерындагы түләүләр ай саен, квартал саен, бер ел эчендә башкарылган эш нәтижәләре буенча, мөһим һәм аеруча мөһим йөкләмәләрне үтәгән өчен бирелә ала.

7.7. Яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесе, житәкче урынбасарлары, баш хисапчысы эшчәнлегә нәтижәләгә критерийлары һәм аларның үлчәү коэффициентлары локаль актлар белән раслана.

7.8. Башкарыла торган эшләрнең сыйфаты өчен түләүләр (B_k) түбәндәге

формула буенча исәпләнә:

$$B_k = B_c \times K_{VK},$$

биредә:

B_c - яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесе (житәкче урынбасарлары һәм баш хисапчысы) вазыйфаи окладының 20 проценты күләмендә стимуллаштыру характерындагы түләүләр күләме;

K_{VK} -сыйфат критерийларын үтәү коэффициенты.

7.9. Компенсация характерындагы түләүләр Россия Федерациясе Хезмәт [кодексы](#) нигезендә яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесе, аның урынбасарлары, баш хисапчысы өчен билгеләнә.

VIII. Яшьләр сәясәте оешмаларында хезмәт өчен түләү фондын формалаштыру һәм куллану тәртибе

8.1. Яшьләр сәясәте оешмаларында хезмәт өчен түләү фонды формалаштыру норматив чыгымнар, кулланучылар һәм башкарыла торган эшләр саны нигезендә билгеләнгән ағымдагы финанс елына яшьләр сәясәте оешмалары акчалары күләме чикләрендә гамәлгә ашырыла һәм яшьләр сәясәте оешмаларында финанс-хужалык эшчәнлегә яисә бюджет сметасы планында чагыла.

8.2. Әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән вазыйфаи окладларны исәпләү, компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түләүләр Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләренә (житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфалары, эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләре һөнәри квалификация төркемнәренә керүче хезмәткәрләрен дә кертеп) ағымдагы финанс-хужалык эшчәнлегә планында яисә яшьләр сәясәте муниципаль оешмаларының бюджет сметасында каралган акчалар исәбеннән башкарыла.

8.3. Яшьләр сәясәте оешмаларының финанс-хужалык эшчәнлегә планын үтәү барышында барлыкка килгән хезмәт өчен түләү фондын экономияләү, финанс ягыннан тәмин итүнең барлык чыганаclarын, шул исәптән түләүле хезмәтләр күрсәтүдән алынган керемнәрне дә кертеп, тиешле чорда (ай, квартал, ел) яшьләр сәясәте оешмаларының, әлеге Нигезләмә нормаларын исәпкә алып, кабул ителгән локаль норматив актлары нигезендә бүләкләү рәвешендәге түләүләргә юнәлдереләргә мөмкин.

Хезмәт өчен түләү фонды экономиясе хисабына бүләкләү рәвешендәге түләүләр хезмәт өчен түләү фонды экономиясе барлыкка килгән вазыйфаларның һөнәри-квалификация төркеме хезмәткәрләренә(житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфалары, эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләре һөнәри квалификация төркемнәренә керүче хезмәткәрләрен дә кертеп) карата башкарыла.

Тиешле чорда хезмәт өчен түләү фондын экономияләү исәбенә яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренә бүләкләү рәвешендәге түләүләр күләме , шушы чор өчен хезмәт нормасын (хезмәт вазыйфаларын) үтәгән эш вакыты нормасын исәпкә алып, башкарылган хезмәт өчен түләү күләме "Хезмәт өчен

түләүнең минималь күләме турында" 2000 елның 19 июнендәге 82-ФЗ номерлы Федераль [законда](#) ағымдагы елның 1 гыйнварына билгеләнгән хезмәт өчен түләүнең өч тапкыр минималь күләменнән арта алмый (яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләреннән тыш).

Хезмәт өчен түләү фондын экономияләү исәбенә бүләкләү рәвешендәге түләүләрнең күләме яшьләр сәясәтен оештыру житәкчесенә гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә.

Финанс белән тәэмин итүнең барлык чыганаclarы, түләүле хезмәтләр күрсәтүдән алынган керемнәрне дә кертеп, яшьләр сәясәте оешмаларының финанс-хужалык эшчәнлегенә планын үтәү барышында барлыкка килгән хезмәт өчен түләү фондын экономиясеннән файдаланган өчен җаваплылык яшьләр сәясәте оешмасы житәкчесенә йөкләнә.

Зеленодольск муниципаль районы
яшьләр сәясәтенең муниципаль оешмалары
хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү шартлары
турындагы нигезләмәгә
кушымта

1 нче таблица

Физик культура хезмәткәрләренә мактаулы исемнәр, спорт исемнәре булган өчен стимуллаштыру характерындагы түләүләр бирелә торган әлеге бүләкләр исемлегенә

N т/б	Исем атамасы
1	2
1. Россия Федерациясенең мактаулы исемнәре, спорт исемнәре	
1.1.	Россия Федерациясенең Атказанган физик культура хезмәткәре
1.2.	Россиянең Атказанган спорт мастеры
1.3.	Россиянең Атказанган тренеры
1.4.	Россиянең мактаулы спорт судьясы
1.5.	Россиянең Атказанган халыкара класслы спорт остасы

1.6.	Россиянең халыкара класслы спорт остасы
1.7.	Россия спорт мастеры
1.8.	Россия гроссмейстеры
1.9.	Россиянең мактаулы спорт судьясы
2. Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре	
2.1.	Татарстан Республикасының Атказанган физик культура хезмәткәре
2.2.	Татарстан Республикасының Атказанган тренеры
3. Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнәре, спорт исемнәре	
3.1.	СССРның Атказанган спорт остасы
3.2.	СССРның Атказанган тренеры
3.3.	СССРның спорт остасы
3.4.	СССРның халыкара класслы спорт остасы
3.5.	СССР гроссмейстеры
4. Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы союздаш республикаларның мактаулы исемнәре	
4.1.	Атказанган физкультура һәм спорт эшлеклесе
4.2.	Атказанган спорт эшлеклесе
4.3.	Атказанган физик культура эшлеклесе
4.4.	Атказанган физик культура һәм спорт хезмәткәре
4.5.	Атказанган тренер
5. Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы автономияле республикаларның мактаулы исемнәре	
5.1.	Атказанган физкультура һәм спорт эшлеклесе
5.2.	Атказанган физик культура һәм спорт хезмәткәре

2 нче таблица

Мәгариф хезмәткәрләренә мактаулы исемнәр, спорт исемнәре һәм тармак бүләкләре булган өчен стимуллаштыру характерындагы түләүләр бирелә торган әлеге бүләкләр исемлегенә

№ т/б	Исем атамасы

1	2
1. Россия Федерациясенең мактаулы исемнәре, спорт исемнәре	
1.1.	Россия Федерациясенең Халык укытучысы
1.2.	Россия Федерациясенең Атказанган укытучысы
1.3.	Россия Федерациясенең Атказанган фән эшлеклесе
1.4.	Россия Федерациясенең Атказанган югары мәктәп хезмәткәре
1.5.	Россия Федерациясенең Атказанган производствога өйрәтү остасы
1.6.	Россия Федерациясенең Атказанган физик культура хезмәткәре
1.7.	Россия Федерациясенең Атказанган мәдәният хезмәткәре
1.8.	Россия Федерациясенең Атказанган рәссамы
1.9.	Россиянең Атказанган спорт мастеры
1.10.	Россиянең Атказанган тренеры
1.11.	Россиянең Атказанган халыкара класслы спорт остасы
1.12.	Россиянең халыкара класслы спорт остасы
1.13.	Россия спорт мастеры
1.14.	Россия гроссмейстеры
1.15.	Россиянең мактаулы спорт судьясы
2. Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнәре, спорт исемнәре	
2.1.	СССРның Халык укытучысы
2.2.	СССРның Атказанган спорт остасы
2.3.	СССРның Атказанган тренеры
2.4.	СССРның спорт остасы
2.5.	СССРның халыкара класслы спорт остасы
2.6.	СССР гроссмейстеры
3. Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы союздаш республикаларның мактаулы исемнәре	
3.1.	Атказанган физкультура һәм спорт эшлеклесе
3.2.	Атказанган спорт эшлеклесе

3.3.	Атказанган физик культура эшлеклесе
3.4.	Атказанган физик культура һәм спорт хезмәткәре
3.5.	Атказанган тренер
3.6.	Атказанган мәктәп укытучысы
3.7.	Атказанган һөнәри-техник белем бирү укытучысы
3.8.	Атказанган һөнәри-техник белем бирү остасы
3.9.	Атказанган һөнәри-техник белем бирү хезмәткәре
3.10.	Атказанган укытучы
3.11.	Атказанган югары мәктәп хезмәткәре
3.12.	Атказанган халык мәгарифе хезмәткәре
3.13.	Атказанган югары мәктәп эшлеклесе
3.14.	Атказанган фән һәм техника эшлеклесе
3.15.	Атказанган фән эшлеклесе
4. Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы автономияле республикаларның мактаулы исемнәре	
4.1.	Атказанган физкультура һәм спорт эшлеклесе
4.2.	Атказанган физик культура һәм спорт хезмәткәре
4.3.	Атказанган мәктәп эшлеклесе
4.4.	Атказанган мәктәп укытучысы
4.5.	Атказанган һөнәри-техник белем бирү укытучысы
4.6.	Атказанган һөнәри-техник белем бирү остасы
4.7.	Атказанган һөнәри-техник белем бирү хезмәткәре
4.8.	Атказанган югары мәктәп хезмәткәре
4.9.	Атказанган фән һәм мәдәният эшлеклесе
4.10.	Атказанган мәдәният хезмәткәре
4.11.	Атказанган фән һәм техника эшлеклесе
4.12.	Атказанган фән эшлеклесе
4.13.	Атказанган тренер
5. Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре	

5.1.	Татарстан Республикасының Халык укытучысы
5.2.	Татарстан Республикасының Атказанган мәктәп укытучысы
5.3.	Татарстан Республикасының Атказанган укытучысы
5.4.	Татарстан Республикасының Атказанган фән эшлеклесе
5.5.	Татарстан Республикасының Атказанган югары мәктәп хезмәткәре
5.6.	Татарстан Республикасының Атказанган физик культура хезмәткәре
5.7.	Татарстан Республикасының Атказанган мәдәният хезмәткәре
5.8.	Татарстан Республикасының Атказанган тренеры
5.9.	Татарстан Республикасының Атказанган яшьләр сәясәте өлкәсе хезмәткәре
Россия Федерациясенең тармак бүләкләре, Советлар Социалистик Республикалары Союзының тармак бүләкләре, Россия Советлар Федератив Социалистик Республикасының тармак бүләкләре	
1. Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгы (Россия Федерациясе Мәгариф министрлыгы)	
1.1.	Россия Федерациясенең гомуми белем бирү мактаулы хезмәткәре
1.2.	Россия Федерациясенең башлангыч һөнәри белем бирү мактаулы хезмәткәре
1.3.	Россия Федерациясенең урта һөнәри белем бирү мактаулы хезмәткәре
1.4.	Россия Федерациясенең югары һөнәри белем бирү мактаулы хезмәткәре
1.5.	Россия Федерациясенең фән һәм техника мактаулы хезмәткәре
1.6.	Россия Федерациясенең яшьләр сәясәте өлкәсе мактаулы хезмәткәре
1.7.	Россия Федерациясенең физик культура һәм спорт мактаулы хезмәткәре
2. СССР Халык мәгарифе министрлыгы (РСФСР), СССРның Мәгариф министрлыгы (РСФСР)	
2.1.	«СССРның мәгариф отличнигы» билгесе
2.2.	«Халык мәгарифе отличнигы» билгесе
2.3.	«СССРның һөнәри техник белем бирү отличнигы» билгесе
2.4.	«РСФСР һөнәри техник белем бирү отличнигы» билгесе
2.5.	«Физик культура һәм спорт отличнигы» билгесе

**Медицина хезмәткәрләренә мактаулы исемнәре булган өчен стимуллаштыру
характерындагы түләүләр бирелә торган әлеге бүләкләр исемлегә**

N т/б	Исем атамасы
1. Россия Федерациясенең мактаулы исемнәре	
1.1.	Россия Федерациясенең Атказанган табибы
1.2.	Россия Федерациясенең Атказанган сәламәтлек саклау хезмәткәре
1.3.	Россия Федерациясенең сәламәтлек саклау отличнигы
2. Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре	
2.1.	Татарстан Республикасының Атказанган табибы
2.2.	Татарстан Республикасының Атказанган сәламәтлек саклау хезмәткәре

**Мәдәният хезмәткәрләренә мактаулы исемнәре булган өчен стимуллаштыру
характерындагы түләүләр бирелә торган әлеге бүләкләр исемлегә**

N т/б	Исем атамасы
1	2
1. Россия Федерациясенең мактаулы исемнәре	
1.1.	Россия Федерациясенең Халык артисты
1.2.	Россия Федерациясенең Халык рәссамы
1.3.	Россия Федерациясенең Атказанган артисты
1.4.	Россия Федерациясенең Атказанган мәдәният хезмәткәре
1.5.	Россия Федерациясенең Атказанган рәссамы
2. Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре	
2.1.	Татарстан Республикасының Халык артисты
2.2.	Татарстан Республикасының Халык язучысы
2.3.	Татарстан Республикасының Халык шагыйре
2.4.	Татарстан Республикасының Халык рәссамы
2.5.	Татарстан Республикасының Атказанган артисты

2.6.	Татарстан Республикасының Атказанган сэнгать эшлеклесе
2.7.	Татарстан Республикасының Атказанган мэдэният хезмэткэре
3. Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнэре	
3.1.	СССРның Халык артисты
3.2.	СССРның Халык рэссамы
4. Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы союздаш республикаларның мактаулы исемнэре	
4.1.	Атказанган пропагандачы
4.2.	Халык артисты
4.3.	Атказанган артист
4.4.	Атказанган сэнгать эшлеклесе
4.5.	Халык рэссамы
4.6.	Атказанган рэссам
4.7.	Халык язучысы
4.8.	Атказанган язучы
4.9.	Халык шагыйре
4.10.	Халык жырчысы
4.11.	Халык акыны
4.12.	Атказанган журналист
4.13.	Атказанган мэдэният эшлеклесе
4.14.	Атказанган мэдэни-агарту эшлэре хезмэткэре
4.15.	Атказанган мэдэният хезмэткэре
4.16.	Атказанган китапханэче
4.17.	Гамэли сэнгать остасы
4.18.	Атказанган халык ижаты остасы
5. Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы автономияле республикаларның мактаулы исемнэре	
5.1.	Халык артисты
5.2.	Атказанган артист

5.3.	Атказанган сэнгаты эшлеклесе
5.4.	Халык рэссамы
5.5.	Атказанган рэссам
5.6.	Халык язучысы
5.7.	Атказанган язучы
5.8.	Халык шагыйре
5.9.	Атказанган журналист
5.10.	Атказанган мэдэният хезмөткөре
5.11.	Атказанган китапханөче
5.12.	Атказанган фән һәм мэдэният эшлеклесе
5.13.	Атказанган фән һәм техника эшлеклесе
5.14.	Атказанган фән эшлеклесе

Зеленодольск муниципаль районы
Башкарма комитетының
2026 елның 18 мартындагы
928 номерлы карарына
2 нче кушымта

**ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА ЯШЬЛӘР СӘЯСӘТЕ
ОЕШМАЛАРЫНДА ЭШЧЕЛӘР, МӘДӘНИЯТ, СӘНГАТЬ ҺӘМ КИНЕМАТОГРАФИЯ
ЭШЧЕЛӘРЕ ГОМУМТАРМАК ҺӨНӨРЛӘРЕНЕҢ, ЖИТӘКЧЕЛӘР, БЕЛГЕЧЛӘР ҺӘМ
ХЕЗМӘТКӘРЛӘР ГОМУМТАРМАК ВАЗИФАЛАРЫ ҺӨНӨРИ КВАЛИФИКАЦИЯ
ТӨРКЕМНӘРЕ ХЕЗМӘТКӘРЛӘРЕНЕҢ
ХЕЗМӘТЕ ӨЧЕН ТҮЛӘУ ШАРТЛАРЫ ТУРЫНДА
НИГЕЗЛӘМӘ**

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләре (алга таба - яшьләр сәясәте оешмалары) окладларын формалаштыру тәртибен, компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түләүләрнең шартларын һәм күләмнәрен, шулай ук аларны билгеләү критерийларын тәгаенлей.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге төшенчәләр һәм билгеләмәләр кулланыла:

хезмәткә түләү системасы - яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен федераль законнар һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары нигезендә билгеләнгән база окладлары, вазыйфаи окладлар күләмен дә кертеп, шулай ук компенсация һәм стимуллаштыру характерындагы түләүләрнең шартларын һәм күләмнәрен билгели торган нормалар жыелмасы;

база оклады - компенсация һәм стимуллаштыру түләүләрен исәпкә алмыйча, тиешле һөнәри квалификация төркеменә керүче эшче һөнәре яисә житәкче, белгеч, техник башкаручы вазыйфасы буенча һөнәри эшчәнлекне гамәлгә ашыручы яшьләр сәясәте оешмалары хезмәткәре оклады;

вазыйфаи оклад - компенсация һәм стимуллаштыру түләүләрен исәпкә алмыйча, бер календарь ай өчен билгеле бер катлаулылыктагы хезмәт (вазыйфаи) бурычларын асылда эшләнгән вакытта башкарган өчен хезмәткәрнең хезмәте өчен түләүнең билгеләп куелган күләме;

эш хақы (хезмәткәрнең хезмәте өчен түләү) - хезмәткәрнең квалификациясенә, башкарыла торган эшнең катлаулылыгына, күләменә, сыйфатына һәм шартларына бәйле рәвештә хезмәте өчен түләү, шулай ук компенсация һәм стимуллаштыру түләүләре;

компенсация характерындагы түләүләр – компенсация характерындагы өстәмә түләүләр һәм өстәп түләүләр, шул исәптән нормаль булмаган шартларда эшләгән эш өчен компенсация характерындагы башка түләүләр;

стимуллаштыру характерындагы түләүләр - стимуллаштыру характерындагы

өстәмә түлүүләр һәм өстәп түлүүләр, премияләр һәм башка бүләкләү рәвешендәге түлүүләр;

1.3. 3. Хезмәткәрнең эш хақы (хезмәт өчен түләү) түбәндәгеләрдән чыгып билгеләнә:

вазыйфаи окладынан;

компенсация характерындагы түлүүләрдән;

стимуллаштыру характерындагы түлүүләрдән.

II. Яшьләр сәясәте оешмаларында эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләренең, житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренең база окладларын билгеләү

2.1. Яшьләр сәясәте оешмалары эшчеләре, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләренең һөнәри квалификациясе төркемнәре хезмәткәрләренең база окладлары түбәндәге күләмнәрдә билгеләнә:

Квалификация дәрәжәсе	Айлык база оклады күләме, сум
"Беренче дәрәжә эшчеләрнең гомумтармак һөнәрләре " һөнәри квалификация төркеме	
Беренче квалификация дәрәжәсе	25 650
Икенче квалификация дәрәжәсе	25 870
Икенче дәрәжә эшчеләрнең гомумтармак һөнәрләре " һөнәри квалификация төркеме	
Беренче квалификация дәрәжәсе	26 030
Икенче квалификация дәрәжәсе	26 220
Өченче квалификация дәрәжәсе	26 420
Дүртенче квалификация дәрәжәсе	27 010

2.2. Яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләре, белгечләре һәм хезмәткәрләренең гомумтармак вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренең база оклады түбәндәге күләмдә билгеләнә:

Квалификация дәрәжәсе	Айлык база оклады күләме, сум
"Беренче дәрәжә хезмәткәрләренең гомумтармак вазыйфалары " һөнәри квалификация төркеме	

Беренче квалификация дәрәжәсе	25 650
Икенче квалификация дәрәжәсе	25 870
"Икенче дәрәжә хезмәткәрләрнең гомумтармак вазыйфалары" һөнәри квалификация төркеме	
Беренче квалификация дәрәжәсе	26 030
Икенче квалификация дәрәжәсе	26 220
Өченче квалификация дәрәжәсе	26 420
Дүртенче квалификация дәрәжәсе	26 660
Бишенче квалификация дәрәжәсе	26 870
"Өченче дәрәжә хезмәткәрләрнең гомумтармак вазыйфалары " һөнәри квалификация төркеме	
Беренче квалификация дәрәжәсе	27 080
Икенче квалификация дәрәжәсе	27 300
Өченче квалификация дәрәжәсе	27 560
Дүртенче квалификация дәрәжәсе	27 780
Бишенче квалификация дәрәжәсе	28 000
"Дүртенче дәрәжә хезмәткәрләрнең гомумтармак вазыйфалары " һөнәри квалификация төркеме	
Беренче квалификация дәрәжәсе	29 040
Икенче квалификация дәрәжәсе	29 260
Өченче квалификация дәрәжәсе	29 480

2.3. Хезмәткәр вазифасының һәм һөнәренең эшчеләр гомумтармак һөнәрләре һәм житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазифалары буенча һөнәри квалификация төркемнәренең квалификация дәрәжәләренә туры килүе Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау һәм социаль үсеш министрлыгының норматив хокукый актлары нигезендә билгеләнә.

2.4. Төп урыннан тыш башка урында, шулай ук эш вакыты тулы булмаган шартларда эшләүче хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү эшләнгән вакытка пропорциональ рәвештә йә башкарылган эшләр күләменә карап гамәлгә ашырыла. Төп вазыйфа буенча, шулай ук төп урыннан тыш башка урында эшләү тәртибендә биләнә торган вазыйфа буенча хезмәт хакы күләмнәрен билгеләү һәр вазыйфа буенча аерым билгеләнә.

III. Яшьләр сәясәте оешмаларында эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләренә, житәкчеләр, белгечләр

Һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазифаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренең вазыйфаи окладын формалаштыру тәртибе

3.1. Яшьләр сәясәте оешмаларында эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләренең, житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазифаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренең вазыйфаи оклады (O_d) түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$O_d = O \times \frac{H_f}{H_n},$$

биредә:

H_f - хезмәткәр өчен билгеләнгән эш вакытының дәвамлылыгы чикләрендә яшьләр сәясәтенең муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең эш сәгәтләренең факттагы саны ;

H_n - Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләренең база оклады өчен сәгәт нормасы;

O - әлеге Нигезләмәнең [II бүлгә](#) нигезендә кабул ителә торган Зеленодольск муниципаль районы яшьләр сәясәтенең муниципаль оешмалары оешмалары эшчеләре, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләре, житәкчеләре, белгечләре һәм хезмәткәрләре гомумтармак вазыйфалары һөнәри квалификация төркемнәренә керүче хезмәткәрләренең база оклады күләме.

IV. Стимуллаштыру характерындагы түләүләр

4.1. Стимуллаштыру характерындагы түләүләргә хезмәткәрне сыйфатлы хезмәт нәтижәләрен стимуллаштыруга, шулай ук башкарылган эш өчен бүләкләүгә юнәлдерелгән түләүләр керә.

4.2. Стимуллаштыру характерындагы түләүләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

мактаулы исемнәр булган өчен түләү;

вазыйфасы буенча эш стажы өчен түләүләр;

премияләр һәм башка бүләкләү рәвешендәге түләүләр.

4.3. Мактаулы исемнәр булган өчен түләүләр (B_{pz}) эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләренең житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазифаларының һөнәри квалификациясе төркемнәре хезмәткәрләренә бирелә һәм түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{pz} = O_d \times \frac{D_{pz}}{100\%},$$

биредә:

O_d - яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләре, белгечләре һәм хезмәткәрләре гомумтармак вазыйфалары, эшчеләре, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләре һөнәри квалификация төркемнәренә керүче хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_{pz} - мактаулы исемнәр өчен өстәмә түләү күләме 3 процент тәшкил итә.

4.3.1. Хезмәткәрләргә тиешле түләүләр бирү өчен нигез була торган мактаулы исемнәр [исемлеге](#) әлеге Нигезләмәгә кушымтада китерелгән.

4.3.2. Мактаулы исемнәр булган өчен түләү күләмнәрен билгеләү, мактаулы исем бирелгән көннән башкарыла. Ике һәм аннан да күбрәк мактаулы исемгә ия булган хезмәткәрләргә аларның булуы өчен түләү, хезмәткәрнең сайлавы буенча мактаулы исемнәрнең берсе буенча билгеләнә.

4.4. Вазыйфа (белгечлек) буенча эш стажы өчен түләүләр (B_s) житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренә вазыйфасы (белгечлеге) буенча эш дәвамлылыгына бәйле рәвештә, һөнәри квалификация төркемнәре һәм квалификация дәрәжәләре киселешендә стаж буенча төркемнәргә карап билгеләнә һәм түбәндәге формула белән исәпләнә:

$$B_s = O_d \times \frac{D_s}{100\%},$$

биредә:

O_d - - яшьләр сәясәте оешмалары житәкчеләре, белгечләре һәм хезмәткәрләре гомумтармак вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләренә вазыйфаи оклады;

D_s - вазыйфасы (белгечлеге) буенча эш стажы өчен өстәмә түләүләр күләме.

4.4.1. Вазыйфа (белгечлек) буенча эш стажы өчен өстәмә түләү күләме түбәндәгечә билгеләнә:

вазыйфасы (белгечлеге) буенча эш стажы 2 елдан 5 елга кадәр булганда - 2,5 процент;

вазыйфасы (белгечлеге) буенча эш стажы 5 елдан 10 елга кадәр булганда - 4 процент;

вазыйфасы (белгечлеге) буенча эш стажы 10 елдан 15 елга кадәр булганда - 5 процент;

вазыйфасы (белгечлеге) буенча 15 елдан артык эш стажы булганда - 6 процент.

4.4.2. Эш стажын үзгәрткәндә вазыйфа (белгечлек) буенча эш стажы өчен түләү

күләмнәрен билгеләү (үзгәртү), стажны раслый торган документлар оешмада булса, эш стажы өчен түләүләр күләмен арттыру хокукын бирә торган стажга ирешкәннән соң яисә стажны раслый торган кирәкле документ бирелгән көннән башкарыла.

4.4.3. Вазыйфасы (белгечлеге) буенча эш стажына вазыйфалар (һөнәрләр) буенча эшләр вакыты 1 нче таблица нигезендә исәпләнә.

1 нче таблица

Вазыйфасы (белгечлеге) буенча эшләр вакыты эш стажына исәпләнә торган вазыйфалар (һөнәрләр) исемлеге

N т/б	Житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфаларының («баш», «өлкән» вазыйфаи исемнәрен кертәп, вазыйфа эчендәге барлык категорияләр) һөнәри квалификация төркемнәре хезмәткәрләре вазыйфалары исеме	Стимуллаштыру түләвен билгеләү өчен эшләр вакыты аралыгы белгечлек буенча эш стажына кертелә торган вазыйфалар (һөнәрләр) атамасы
1	2	3
1.	Финанс бүлеге башлыгы, план-икътисад бүлеге башлыгы, баш хисапчы урынбасары, хисапчы, хисапчы-ревизор, икътисадчы, бухгалтерлык хисабы һәм хужалык эшчәнлегә анализы буенча икътисадчы, исәпләү (мәгълүмат-исәп) үзәге икътисадчысы, шартнамә һәм дөгъва эше буенча икътисадчы, финанс эше буенча икътисадчы, планлаштыру буенча техник, счетовод, калькулятор, кассир, таксировщик, статистик,учетчик	Финанс бүлеге башлыгы, план-икътисад бүлеге башлыгы, баш хисапчы урынбасары, хисапчы, хисапчы-ревизор, икътисадчы, бухгалтерлык исәбе һәм хужалык эшчәнлеген анализлау буенча икътисадчы, исәпләү (мәгълүмат-исәпләү) үзәге икътисадчысы, килешү һәм дөгъва эше буенча икътисадчы, матди-техник тәэминат икътисадчысы, планлаштыру буенча икътисадчы, сату буенча икътисадчы, хезмәт буенча икътисадчы, финанс эшләре буенча икътисадчы, планлаштыру буенча техник, счетовод, калькулятор, кассир, таксировщик, статистик, учетчик, салым һәм жьемнар буенча консультант, аудиторр
2.	Материал-техник тәэмин итү буенча икътисадчы	Материал-техник тәэмин итү буенча икътисадчы, матди-техник тәэминат бүлеге башлыгы, склад мөдире, хисапчы, хисапчы-ревизор, икътисадчы, хужалык эшчәнлеген анализлау һәм хисапчы исәбе буенча икътисадчы, исәпләү

		(мөгълүмат-исәпләү) үзәге икътисадчы, килешү һәм дэгъва эше буенча икътисадчы, планлаштыру буенча икътисадчы, сату буенча икътисадчы, финанс эшләре буенча икътисадчы, товар белгече, планлаштыру буенча техник,счетовод, таксировщик, учетчик
3.	Хезмәтне оештыру һәм түләү бүлеге башлыгы	Хезмәтне оештыру һәм түләү бүлеге башлыгы, хезмәтне оештыру һәм житештерү белән идарә итү лабораториясе (бюросы) башлыгы, хезмәт буенча норматив-тикшеренү лабораториясе башлыгы, хезмәт социологиясе лабораториясе (бюросы) башлыгы, социаль үсеш бүлеге башлыгы, хезмәт буенча икътисадчы, хезмәтне нормалаштыру буенча инженер, хезмәтне оештыру һәм нормалаштыру буенча инженер, хезмәтне оештыру буенча инженер, инструктор-дактилолог, хезмәт буенча техник, социолог, нарядчы, хронометражист
4.	Хезмәтне саклау бүлеге башлыгы, хезмәтне саклау һәм куркынычсызлык техникасы буенча инженер	Хезмәтне саклау бүлеге башлыгы, хезмәтне оештыру һәм түләү бүлеге башлыгы, хезмәтне оештыру һәм житештерү белән идарә итү буенча лаборатория (бюро) башлыгы, хезмәт буенча норматив-тикшеренү лабораториясе башлыгы, хезмәтне саклау һәм куркынычсызлык техникасы инженеры, инженер
5.	Кадрлар бүлеге башлыгы (махсус бүлек һ. б.), кадрлар әзерләү бүлеге башлыгы, персонал буенча менеджер, кадрлар буенча белгеч, кадрлар буенча инспектор, кадрлар әзерләү буенча инженер	Кадрлар бүлеге (махсус бүлек һәм башкалар) башлыгы, кадрлар әзерләү бүлеге башлыгы, персонал буенча менеджер, кадрлар буенча белгеч, кадрлар буенча инспектор, кадрлар әзерләү буенча инженер, инструктор-дактилолог, профконсультант, юрисконсульт, табельче
6.	Социаль үсеш бүлеге башлыгы	Социаль үсеш бүлеге башлыгы,

		кадрлар бүлеге башлыгы, кадрлар эзерләү бүлеге башлыгы, хезмәтне оештыру һәм түләү бүлеге башлыгы, хезмәтне оештыру һәм житештерү белән идарә итү лабораториясе (бюро) башлыгы, хезмәт социологиясе лабораториясе (бюросы) башлыгы, хезмәтне саклау бүлеге башлыгы, персонал буенча менеджер, кадрлар эзерләү буенча инженер, кадрлар буенча белгеч, инструктор-дактилолог, кадрлар буенча инспектор, хезмәтне саклау һәм куркынычсызлык техникасы инженеры, хезмәтне нормалаштыру буенча инженер, хезмәтне оештыру һәм нормалаштыру буенча инженер, хезмәтне оештыру буенча инженер, хезмәт буенча техник, социолог
7.	Профконсультант	Профконсультант, кадрлар бүлеге башлыгы, кадрлар буенча белгеч, кадрлар буенча инспектор, персонал буенча менеджер, психолог, социолог, халыкны эш белән тәэмин итү үзәге инспекторы, инструктор-дактилолог
8.	Юридик бүлек башлыгы, юрисконсульт	Юридик бүлек башлыгы, юрисконсульт
9.	Архив мөдире, канцелярия мөдире, документовед, архивариус, эш башкаручы, йөкләмәләр үтәлешен контрольдә тоту буенча инспектор, секретарь, секретарь-машинист, секретарь-стенографист, күрмәүче белгеч секретаре, житәкче секретаре, экспедитор	Архив мөдире, канцелярия мөдире, документовед, архивариус, эш башкаручы, йөкләмәләр үтәлешен контрольдә тоту инспекторы, секретарь, секретарь-машинистка, секретарь-стенографистка, стенографистка, машинистка, күрмәүче белгеч секретаре, житәкче секретаре, паспортист, кодификатор, экспедитор
10	Машинкада басу бюросы мөдире, күчermә-күбәйткеч бюро мөдире, машинистка	Машинкада басу бюросы мөдире, күчermә-күбәйткеч бюро мөдире, машинистка, секретарь-машинистка, күчermәче
11	Материал-техник яктан тәэмин итү бүлеге башлыгы, хужалык бүлеге башлыгы, склад мөдире, хужалык	Матди-техник тәэмин итү бүлеге башлыгы, хужалык бүлеге башлыгы, склад мөдире, хужалык мөдире,

	мөдире	товаровед, агент, сатып алуулар буенча агент, тээмин итү агенты, тээмин итү буенча икътисадчы,товаровед, йөк ташу буенча экспедитор
12	Тулай торак мөдире, пропусклар бюросы дежуры, комендант, администратор	Пансионатның (кунакханэләрнең) торак корпусы мөдире, тулай торак мөдире, пропусклар бюросы мөдире, ял итү бүлмәсе мөдире, хужалык мөдире, пропускларның дежур бюросы, дежурный (белешмэләр бирү буенча, зал, кунакханәнең каты, автомобиль йөртүчеләрнең ял итү бүлмәсе, тулай торак һ. б.), комендант, администратор, саклау камерасы мөдире
13	Гараж башлыгы	Гараж башлыгы, автоколонна башлыгы, пассажир транспорты контролеры, диспетчерлык хәрәкәте һәм төяү-бушату эшләре операторы, автотехник экспертиза буенча белгеч (эксперт-автотехник), юл хужалыгы эксперты, автотранспорт йөртүче
14	Житештерү мөдире (шеф-повар), ашханә мөдире	Житештерү мөдире (шеф-пешекче), ашханә мөдире, пешекче
15	Диспетчер, диспетчерлык хезмәте операторы	Диспетчер, диспетчерлык хезмәте операторы, диспетчерлык хәрәкәте һәм төяү-бушату эшләре операторы
16	Фотолаборатория мөдире	Фотолаборатория мөдире, фотограф, рәссам-фотограф
17	Механик, ремонт буенча инженер, инженер-энергетик (энергетик)	Ремонт цехы башлыгы, остаханә башлыгы (мөдире), механик, ремонт буенча инженер, инженер-энергетик (энергетик), инженер
18	Инженер-программист (программист), техник-программист, математик, фонд инспекторы, фонд инспекторы ассистенты	Житештерү белән идарә итүнең автоматлаштырылган системасы бүлгеге башлыгы, житештерү процессларын автоматлаштыру һәм механикалаштыру бүлгеге башлыгы, инженер-программист (программист), житештерү процессларын автоматлаштыру һәм механикалаштыру буенча инженер,

		житештерү белән идарә итүнең автоматлаштырылган системалары буенча инженер, инженер, математик, техник-программист, техник, фонд инспекторы, фонд инспекторы ассистенты
19	Фәнни-техник китапханә мөдире, мәгълүмат бүлеге башлыгы, мәгълүматны саклау бүлеге (лаборатория, сектор) башлыгы, фәнни-техник мәгълүмат буенча инженер, мәгълүматны саклау буенча инженер, мәгълүматны саклау буенча белгеч, мәгълүматны саклау буенча техник	Фәнни-техник китапханә мөдире, мәгълүмат бүлеге башлыгы, фәнни-техник мәгълүмат бүлеге башлыгы, мәгълүматны саклау бүлеге (лаборатория, сектор) башлыгы, фәнни-техник мәгълүмат буенча инженер, мәгълүматны саклау буенча инженер, патент һәм уйлап табу эше буенча инженер, инженер, мәгълүматны саклау буенча белгеч, мәгълүматны саклау буенча техник, техник
20	Техник-икътисади тикшеренүләр лабораториясе (бюросы) башлыгы, тикшеренү лабораториясе башлыгы, мәгълүмат бүлеге башлыгы, аналитик	Техник-икътисади тикшеренүләр лабораториясе (бюросы) башлыгы, тикшеренү лабораториясе башлыгы, мәгълүмат бүлеге башлыгы, фәнни-техник мәгълүмат бүлеге башлыгы, аналитик
21	Инженер-лаборант, техник-лаборант, лаборант	Заводның үзәк лабораториясе башлыгы, житештерү лабораториясе (житештерүне контрольдә тоту буенча) башлыгы, инженер-лаборант, инженер, техник-лаборант, техник, лаборант
22	Инструмент буенча техник, техник-технолог	Производство бүлеге башлыгы, техник бүлек башлыгы, сынау производвосы цехы башлыгы, инструменталь бүлек башлыгы, производство процессларын автоматлаштыру һәм механикалаштыру бүлеге башлыгы, жиһазларны комплектацияләү бүлеге башлыгы, цех (участок) башлыгы, контроль (участок, цех) мастеры, цех мастеры, инженер, производствоны әзерләү буенча инженер, инженер-технолог, производство процессларын автоматлаштыру һәм механикалаштыру инженеры,

		инструментлар буенча инженер, жиһазларны комплектацияләү буенча инженер, инженер-конструктор (конструктор), жиһазлар белән идарә итүне оештыру инженеры, патент һәм уйлап чыгару эше буенча инженер, фәнни-техник мәгълүмат буенча инженер, техник, техник-конструктор, инструментлар буенча техник, техник-технолог
23	Инженер	Барлык атамалар инженеры, житештерү бүлеге башлыгы, техник бүлек башлыгы, тәҗрибә житештерү цехы башлыгы, житештерү процессларын автоматлаштыру һәм механикалаштыру бүлеге башлыгы, цех (участок) башлыгы, капитал төзелеш бүлеге башлыгы, участок мастераы, механик, техник, техник-конструктор, инструментлар буенча техник, техник-технолог
24	Инженер-электроник (электроник), исәпләү (мәгълүмат-исәп) үзәге технигы	Инженер-электроник (электроник), исәпләү (мәгълүмат-хисап) үзәге технигы, инженер, инженер-программист (программист), техник-программист, техник
25	Күчермә ясаучы	Сызымчы, сызымчы-конструктор, күчермәче, рәссам
26	Психолог	Психолог, медицина психологы, педагог-психолог, профконсультант
27	Физиолог	Физиолог, биолог
28	Социолог	Социолог, хезмәт социологиясе лабораториясе (бюросы) башлыгы
29	Рәссам	Барлык исемдәге рәссамнар, архитектор, сызымчы
30	Архитектор	Рәссам-конструктор (дизайнер), сызымчы-конструктор, сызымчы
31	Тәржемәче-дактилолог, сурдотәржемәче	Тәржемәче-дактилолог, сурдотәржемәче
32	Бүлек (ферма, авыл хужалыгы)	Бүлек (ферма, авыл хужалыгы)

.	участогы)идарә итүче	участогы) белән идарә итүче, агроном, зоотехник
33.	Башка аерымланган структур бүлекчә филиалы директоры (башлыгы, мөдире)	Тиешле төрдәге икътисади эшчәнлек хезмәткәрләре вазыйфаларының һөнәри квалификация төркемнәренә кертелгән вазыйфалар

4.5. Премия һәм башка бүләкләү рәвешендәге түләүләр яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары хезмәткәрләренә билгеле бер вакыт (ай, квартал, ел) чоры өчен, шулай ук юбилей даталары, аерымлык билгеләре, рәхмәт хатлары, грамоталар, мактаулы исемнәр алу һәм яшьләр сәясәте муниципаль оешманың локаль норматив актлары һәм коллектив шартнамәләре белән билгеләнгән башка нигезләр буенча бер тапкыр билгеләнә.

4.5.1. Премияләр һәм башка бүләкләү рәвешендәге түләүләргә башкару күләме, тәртібе һәм шартлары яшьләр сәясәте оешмаларының локаль норматив актлары һәм коллектив килешүләр белән билгеләнә.

4.5.2. Премия түләүләргә каралган хезмәт өчен түләү фондының тәкъдим ителгән күләме житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфаларының, эшчеләр, мөдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләргә гомумтармак һөнәрләренә һөнәри квалификациясе төркемнәргә хезмәткәрләренә төп эш урыны буенча оклад (вазыйфаи окладлар) һәм стимуллаштыру характерындагы башка түләүләрдән чыгып хезмәт өчен түләү фондының 2 проценттан да ким булмаган күләмен тәшкил итә.

V. Компенсация характерындагы түләүләр

5.1. Яшьләр сәясәте оешмаларында компенсация характерындагы түләүләргә түбәндәгеләр керә:

зарарлы һәм (яки) куркыныч эш шартларында эшләүче хезмәткәрләргә компенсация характерындагы түләүләр;

нормадан тайпыла торган шартларда эшләгән өчен түләүләр (төрле квалификация эшләрен башкарганда, һөнәрләргә (вазыйфаларны) бергә үтәгәндә, эш сәгатеннән тыш, төнлә эшләгәндә һәм һәм нормадан тайпыла торган башка шартларда эшләр башкарганда).

5.2. Зарарлы һәм (яисә) куркыныч хезмәт шартлары булган эшләрдә эшләүче хезмәткәрләргә һәм нормадан тайпыла торган шартларда эшләгән өчен (төрле квалификация эшләрен башкарганда, һөнәрләргә (вазыйфаларны) бергә үтәгәндә, эш сәгатеннән тыш, төнлә эшләү, хезмәт күрсәтү зоналарын киңәйтү, эш күләмен арттыру яки хезмәт килешүе белән билгеләнгән эштән азат ителмәгән килеш вакытлыча эштән азат ителгән хезмәткәр вазифаларын үтәү, ял көннәрендә һәм эш көне булмаган бәйрәм көннәрендә эшләү) түләүләр тиешле финанс елына законнар нигезендә яшьләр сәясәте оешмаларында расланган хезмәт өчен түләү фонды чикләрендә билгеләнә.

Компенсация характерындагы түләүләр, аларны гамәлгә ашыру күләмнәргә һәм шартлары хезмәт законнары һәм хезмәт хокукы нормалары булган башка норматив

хокукый актлар нигезендә күмәк шартнамәләр, килешүләр, локаль норматив актлар, әлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

5.2.1. Зарарлы һәм (яисә) куркыныч хезмәт шартлары булган эшләрдә эшлөүче хезмәткәрләргә компенсация характерындагы түләүләр (B_{kh}) түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$B_{kh} = O \times \frac{D_{kh}}{100\%} \times \frac{H_{fk}}{H_n},$$

биредә:

O - Зеленодольск муниципаль районы яшьләр сәясәте муниципаль оешмалары житәкчеләре, белгечләре һәм хезмәткәрләре гомумтармак вазыйфалары, эшчеләре, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләре гомумтармак һөнәрләре һөнәри квалификация төркемнәренә керүче хезмәткәрләренә база оклады;

D_{kh} - Россия Федерациясе Хезмәт [кодексы](#) нигезендә кабул ителә торган компенсация характерындагы өстәмә түләүләр күләме;

H_{fk} - законнарда компенсация характерындагы түләүләр каралган фактта эшләнгән вакыт;

H_n - житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр гомумтармак вазыйфаларының, эшчеләр, мәдәният, сәнгать һәм кинематография эшчеләренә гомумтармак һөнәрләренә Россия Федерациясе Хезмәт кодексы нигезендә кабул ителә торган база оклады буенча сәгать нормасы.

Зарарлы һәм (яки) куркыныч хезмәт шартлары булган эшләрдә эшлөүче хезмәткәрләренә хезмәтенә түләү нормаль хезмәт шартларында төрле эшләр өчен билгеләнгән окладлар (вазыйфаи окладлар), хезмәт хакы ставкалары белән чагыштырганда күбрәк күләмдә, хезмәт шартларын махсус бәяләү нигезендә база окладының кимендә 4 проценты күләмендә билгеләнә.

5.3. Нормаль шартларга туры килмәгән шартларда эшләгән өчен (төрле квалификация буенча эшләр башкарганда, һөнәрләренә (вазыйфаларны) берләштергәндә, эш сәгатеннән тыш эшләгән өчен, төнлә эшләгән өчен һәм нормаль шартларга туры килмәгән башка шартларда эшләр башкарганда) түләүләр Россия Федерациясе Хезмәт кодексы нигезендә билгеләнә.

Зеленодольск муниципаль районы
яшьләр сәясәтенә муниципаль оешмалары
эшчеләре, мәдәният, сәнгать һәм кинематография

эшчеләре гомумтармак һөнәрләре,
житәкчеләре, белгечләре һәм хезмәткәрләре
гомумтармак вазыйфалары
һөнәри квалификация төркемнәренә керүче
хезмәткәрләренә хезмәткә өчен түләү
шартлары турындагы нигезләмәгә
кушымта

**МАКТАУЛЫ ИСЕМНӨРЕ БУЛГАН ӨЧЕН СТИМУЛЛАШТЫРУ ХАРАКТЕРЫНДАГЫ
ТҮЛӘҮЛӘР БИРЕЛӘ ТОРГАН
ӘЛЕГЕ БҮЛӘКЛӘР ИСЕМЛЕГЕ**

N т/б	Исем атамасы
1	2
1.	Россия Федерациясенең мактаулы исемнәре
1.1.	Россия Федерациясенең Халык рәссамы
1.2.	Россия Федерациясенең Атказанган архитекторы
1.3.	Россия Федерациясенең Атказанган сәнгать эшлеклесе
1.4.	Россия Федерациясенең Атказанган фән эшлеклесе
1.5.	Россия Федерациясенең Атказанган жиртөзәре
1.6.	Россия Федерациясенең Атказанган зоотехнигы
1.7.	Россия Федерациясенең Атказанган уйлап табучысы
1.8.	Россия Федерациясенең Атказанган конструкторы
1.9.	Россия Федерациясенең Атказанган производствога өйрәтү остасы
1.10.	Россия Федерациясенең Атказанган машина төзүчесе
1.11.	Россия Федерациясенең Атказанган халыкка көнкүреш хезмәткә күрсәтү хезмәткәре
1.12.	Россия Федерациясенең Атказанган торак-коммуналь хужалык хезмәткәре
1.13.	Россия Федерациясенең Атказанган азык-төлек индустриясе хезмәткәре
1.14.	Россия Федерациясенең Атказанган элемент хезмәткәре
1.15.	Россия Федерациясенең Атказанган текстиль һәм жиңел сәнәгать хезмәткәре
1.16.	Россия Федерациясенең Атказанган транспорт хезмәткәре
1.17.	Россия Федерациясенең Атказанган рационализаторы

1.18.	Россия Федерациясенең Атказанган эчке эшләр органнары хезмәткәре
1.19.	Россия Федерациясенең Атказанган коткаручысы
1.20.	Россия Федерациясенең Атказанган төзүчесе
1.21.	Россия Федерациясенең Атказанган рәссамы
1.22.	Россия Федерациясенең Атказанган икътисадчысы
1.23.	Россия Федерациясенең Атказанган энергетигы
1.24.	Россия Федерациясенең Атказанган юристы
2.	Татарстан Республикасының мактаулы исемнәре
2.1.	Татарстан Республикасының Халык рәссамы
2.2.	Татарстан Республикасының Атказанган архитекторы
2.3.	Татарстан Республикасының Атказанган фән эшлеклесе
2.4.	Татарстан Республикасының Атказанган уйлап табучысы
2.5.	Татарстан Республикасының Атказанган машина төзүчесе
2.6.	Татарстан Республикасының Атказанган торак-коммуналь хужалык хезмәткәре
2.7.	Татарстан Республикасының Атказанган жиңел сәнәгать хезмәткәре
2.8.	Татарстан Республикасының Атказанган азык-төлек сәнәгате хезмәткәре
2.9.	Татарстан Республикасының Атказанган элемент хезмәткәре
2.10.	Татарстан Республикасының Атказанган транспорт хезмәткәре
2.11.	Татарстан Республикасының Атказанган рационализаторы
2.12.	Татарстан Республикасының Атказанган эчке эшләр органнары хезмәткәре
2.13.	Татарстан Республикасының Атказанган коткаручысы
2.14.	Татарстан Республикасының Атказанган төзүчесе
2.15.	Татарстан Республикасының Атказанган икътисадчысы
2.16.	Татарстан Республикасының Атказанган энергетигы
2.17.	Татарстан Республикасының Атказанган юристы
3.	Совет Социалистик Республикалар Союзының мактаулы исемнәре
3.1.	СССРның Халык архитекторы

3.2.	СССРның Атказанган уйлап табучысы
3.3.	СССРның Атказанган сәнәгать хезмәткәре
3.4.	СССРның Атказанган төзүчесе
3.5.	СССРның Атказанган транспорт хезмәткәре
3.6.	СССРның Атказанган элемент хезмәткәре
3.7.	СССР Кораллы Көчләренең Атказанган белгече
4.	Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы союздаш республикаларның мактаулы исемнәре
4.1.	Атказанган сәнәгать хезмәткәре
4.2.	Атказанган энергетик
4.3.	Атказанган машина төзүче
4.4.	Атказанган азык-төлек индустриясе хезмәткәре
4.5.	Атказанган полиграфчы
4.6.	Атказанган транспорт хезмәткәре
4.7.	Атказанган автотранспорт хезмәткәре
4.8.	Атказанган элементче
4.9.	Атказанган элемент хезмәткәре
4.10.	Атказанган төзүче
4.11.	Атказанган халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәткәре
4.12.	Атказанган көнкүреш хезмәте хезмәткәре
4.13.	Атказанган коммуналь хужалык хезмәткәре
4.14.	Атказанган торак-коммуналь хужалык хезмәткәре
4.15.	Атказанган халыкка коммуналь һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәткәре
4.16.	Атказанган коммуналь-көнкүреш хезмәте хезмәткәре
4.17.	Атказанган социаль тәэмин итү хезмәткәре
4.18.	Атказанган фән һәм техника эшлеклесе
4.19.	Атказанган фән эшлеклесе
4.20.	Атказанган юрист

4.21.	Атказанган инженер
4.22.	Атказанган уйлап табучы
4.23.	Атказанган рационализатор
4.24.	Атказанган оста
4.25.	Атказанган икътисадчы
4.26.	Атказанган хисапчы
4.27.	Атказанган яшьләр остазы
5.	Совет Социалистик Республикалар Союзы составындагы автономияле республикаларның мактаулы исемнәре
5.1.	Атказанган сәнәгать хезмәткәре
5.2.	Атказанган машина төзүче
5.3.	Атказанган медицина сәнәгәте хезмәткәре
5.4.	Атказанган транспорт хезмәткәре
5.5.	Атказанган шофер
5.6.	Атказанган машина йөртүче
5.7.	Атказанган элементче
5.8.	Атказанган элемент хезмәткәре
5.9.	Атказанган төзүче
5.10.	Атказанган сәүдә һәм жәмәгать туклануы хезмәткәре
5.11.	Атказанган сәүдә хезмәткәре
5.12.	Атказанган халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәткәре
5.13.	Атказанган көнкүреш хезмәте хезмәткәре
5.14.	Атказанган торак-коммуналь хужалык хезмәткәре
5.15.	Атказанган фән һәм мәдәният эшлеклесе
5.16.	Атказанган фән һәм техника эшлеклесе
5.17.	Атказанган фән эшлеклесе
5.18.	Атказанган юрист
5.19.	Атказанган милиция хезмәткәре
5.20.	Атказанган техник

5.21.	Атказанган инженер
5.22.	Атказанган уйлап табучы
5.23.	Атказанган рационализатор
5.24.	Атказанган икътисадчы
5.25.	Атказанган хисапчы
5.26.	Атказанган халык хуҗалыгы хезмәткәре
5.27.	Атказанган рационализатор һәм уйлап табучы.